

**ПЕНСИОННО-ОСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ
„ДОВЕРИЕ“ АД**

**ПРАВИЛНИК
ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ДЕЙНОСТТА НА
УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД
„ДОВЕРИЕ“**

СОФИЯ, 2019 г.

П Р А В И Л Н И К
за организацията и дейността на Универсален пенсионен фонд „Доверие”

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

I. ОПРЕДЕЛЕНИЯ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТЕРМИНИ И ПОНЯТИЯ

II. ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

III. ГЛАВА ПЪРВА. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Предмет
2. Наименование на универсалния пенсионния фонд
3. Учредяване и регистриране
4. Управление и представителство
5. Седалище и адрес на управление
6. Гаранции за изпълнението на задълженията

IV. ГЛАВА ВТОРА. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОСИГУРЯВАНЕ В УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

1. Условия за осигуряване
2. Заявление за участие
3. Права и задължения на осигурителните посредници
4. Възникване на осигурителното правоотношение
5. Документ за участие в универсалния пенсионен фонд
6. Прекратяване на осигуряването
7. Осигурителни вноски
8. Лихви върху сумите от осигурителни вноски
9. Данъчни облекчения

V. ГЛАВА ТРЕТА. ОСИГУРИТЕЛЕН ДОГОВОР

1. Условия и ред за сключване на осигурителен договор
2. Съдържание
3. Изменения и допълнения на осигурителния договор
4. Прекратяване на осигурителния договор

VI. ГЛАВА ЧЕТВЪРТА. ИНДИВИДУАЛНА ПАРТИДА

1. Общи изисквания
2. Откриване и закриване
3. Съдържание на индивидуалната партида
4. Водене на индивидуалните партиди
5. Изчисляване и обявяване стойността на един дял
6. Извлечение от индивидуалната партида

VII. ГЛАВА ПЕТА. ТАКСИ И УДРЪЖКИ

1. Такси и удържки при управлението на средствата на универсалния пенсионен фонд
2. Такса при прехвърляне на средствата по индивидуалната партия

VIII. ГЛАВА ШЕСТА. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПОЛИТИКА. ДОХОД ОТ ИНВЕСТИЦИИ И ОЦЕНКА НА АКТИВИТЕ НА УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

1. Основни принципи и цели при инвестирането
2. Инвестиционната политика и оповестяване на информация
3. Разпределение на дохода от инвестиции
4. Оценка на активите

IX. ГЛАВА СЕДМА. МИНИМАЛНА ДОХОДНОСТ

1. Определяне на минималната доходност
2. Гарантиране на минималната доходност
3. Резерв на универсалния пенсионен фонд
4. Използване на средствата от резерва на универсалния пенсионен фонд
5. Резерв на пенсионноосигурителното дружество
6. Използване на средства от резерва на пенсионноосигурителното дружество
7. Покриване на разликата до минималната доходност със собствени средства на пенсионноосигурителното дружество
8. Стойност на един дял на универсалния пенсионен фонд след покриване на разликата до минималната доходност

X. ГЛАВА ОСМА. УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ИЗПЛАЩАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ПОЖИЗНЕНИ ПЕНСИИ ЗА СТАРОСТ И НА ЕДНОКРАТНИТЕ ИЛИ РАЗСРОЧЕНИ ПЛАЩАНИЯ

1. Условия за придобиване право на допълнителна пожизнена пенсия за старост
2. Ред за отпускане на пенсията
3. Пенсионен договор
4. Изменение, допълнение и прекратяване на пенсионния договор
5. Срокове за отпускане и за изплащане на пенсията
6. Размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост
7. Пенсионен резерв
8. Преизчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост
9. Спиране и възстановяване изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост
10. Прекратяване на допълнителната пожизнена пенсия за старост
11. Еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партия
12. Договор за разсрочено изплащане
13. Изменение, допълнение и прекратяване на договора за разсрочено изплащане

XI. ГЛАВА ДЕВЕТА. УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА НАТРУПАНИТЕ СРЕДСТВА ПО ИНДИВИДУАЛНАТА ПАРТИДА, ЗА ПРОМЯНА И ВЪЗОБНОВЯВАНЕ НА ОСИГУРЯВАНЕТО

1. Условия за промяна на участието
2. Ред и срокове за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество
3. Прехвърляне на средства по индивидуалната партида в пенсионни схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка
4. Избор за промяна на осигуряване от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“ и във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“
5. Възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд

XII. ГЛАВА ДЕСЕТА. ПОПЕЧИТЕЛСКИ СЪВЕТ

1. Състав, функции, права и задължения

XIII. ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНОТО ДРУЖЕСТВО, НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА, НА ПЕНСИОНЕРИТЕ И НА ТЕХНИТЕ НАСЛЕДНИЦИ

1. Права и задължения на пенсионноосигурителното дружество
2. Права и задължения на осигурените лица
3. Права и задължения на пенсионерите, на техните наследници и на наследниците на осигурените лица
4. Права на осигурените лица и пенсионерите при преобразуване и прекратяване на пенсионноосигурително дружество и на универсален пенсионен фонд
5. Изменения и допълнения на Правилника

XIV. ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ОПРЕДЕЛЕНИЯ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТЕРМИНИ И ПОНЯТИЯ

По смисъла на този Правилник:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) **„Осигурено лице“** е физическо лице, на чието име и в чиято индивидуална партида са внасяни или се внасят осигурителни вноски за допълнителна пожизнена пенсия за старост в Универсален пенсионен фонд „Доверие“ при условия и по ред, определени в Кодекса за социално осигуряване, този Правилник и осигурителния договор.

2. (изм. – 07.09.2016 г., 14.05.2019 г.) **„Осигурителен договор“** е договор, сключен между Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“ АД и физическо лице, родено след 31.12.1959 г., което се осигурява за пенсия за осигурителен стаж и възраст, при условията и по реда на Кодекса за социално осигуряване, подало е заявление за участие, заявление за възобновяване на осигуряването или заявление за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните суми по индивидуалната партида в Универсален пенсионен фонд „Доверие“ или е служебно разпределено.

3. **„Осигурител“** е физическо лице, юридическо лице или негово поделение, както и други организации, които имат задължение по закон да внасят осигурителни вноски за физически лица, които се осигуряват в Универсален пенсионен фонд „Доверие“.

4. (изм. – 14.05.2019 г.) **„Осигурителен посредник“** е физическо лице или юридическо лице, чрез упълномощени от него физически лица, което въз основа на писмен договор, сключен с Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“ АД има право, от нейно име и за нейна сметка, да сключва осигурителни договори за допълнително задължително пенсионно осигуряване в Универсален пенсионен фонд „Доверие“, да посредничи при сключването на такива договори или при сключването на пенсионни договори и договори за разсрочено изплащане на средства, да приема индивидуални заявления за участие или за възобновяване на осигуряването в Универсален пенсионен фонд „Доверие“, за промяна на участие и за прехвърляне на средства в Универсален пенсионен фонд „Доверие“, както и други заявления и молби от осигурените лица, от пенсионерите и от другите правоимащи лица.

5. **„Упълномощено лице от осигурителен посредник – юридическо лице“** е физическо лице, което има право, от името и за сметка на осигурителния посредник – юридическо лице, който го е упълномощил, да извършва дейностите по т. 4.

6. (предишна т. 8 – 14.05.2019 г.) **„Пенсионер“** е физическо лице, което получава допълнителна пожизнена пенсия за старост от Универсален пенсионен фонд „Доверие“.

7. (предишна т. 9 – 14.05.2019 г.) **„Допълнителна пожизнена пенсия за старост“** е пожизнено месечно плащане на пенсионер от Универсален пенсионен фонд „Доверие“.

8. (предишна т. 10 – 14.05.2019 г.) **„Технически лихвен процент“** е лихвата, която се прилага при изчисляване размера на пенсиите и на пенсионните резерви.

9. (предишна т. 11 – 14.05.2019 г.) **„Биометрични таблици“** са статистически таблици, изградени по пол и възраст, с информация за смъртност и предстояща продължителност на живота.

10. (предишна т. 12 – 14.05.2019 г.) **„Актюерски разчети“** са съвкупност от статистически методи и правила, които се прилагат за определяне на очаквания приход от бъдещи вноски и инвестиции, както и за определяне на дължимите суми за изплащане на допълнителните пожизнени пенсии за старост от Универсален пенсионен фонд „Доверие“.

11. (предишна т. 14 – 26.10.2006 г., предишна т. 13, изм. – 14.05.2019 г.) **„Банка – попечител“** е търговска банка, с която Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“ АД

е сключила договор за попечителски услуги и в която, в съответствие с изискванията на Кодекса за социално осигуряване, се съхраняват всички активи на Универсален пенсионен фонд „Доверие“.

12. (нова – 14.05.2019 г.) **„Траен носител“** е инструмент, който дава възможност на съответното лице, да съхранява информацията, адресирана лично до него, по начин, който е достъпен за бъдеща справка и за период от време, отговарящ на целите на информацията, и който позволява точното възпроизвеждане на съхранената информация.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

КСО – Кодекс за социално осигуряване

КФН – Комисия за финансов надзор

НОИ – Национален осигурителен институт

ТЕЛК – Териториална експертна лекарска комисия

НЕЛК – Национална експертна лекарска комисия

НАП – Национална агенция за приходите

ЗЕДЕУУ – Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги

ЗКФН – Закон за Комисията за финансов надзор

Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН – НАРЕДБА № 3 от 24.09.2003 г. за реда и начина за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните средства на осигурено лице от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, издадена от Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 90 от 10.10.2003 г., в сила от 01.01.2004 г.; изм. и доп., бр. 9 от 03.02.2004 г.; изм., бр. 85 от 28.09.2004 г., в сила от 01.10.2004 г.; изм., бр. 50 от 17.06.2005 г., в сила от 01.07.2005 г.; попр., бр. 52 от 24.06.2005 г.; изм., бр. 7 от 24.01.2006 г., в сила от 01.01.2006 г.; изм. и доп., бр. 78 от 07.10.2011 г., в сила от 01.01.2012 г.; изм. и доп., бр. 1 от 05.01.2016 г., в сила от 01.01.2016 г.; изм., бр. 62 от 09.08.2016 г., в сила от 15.08.2016 г.; изм. и доп., бр. 10 от 30.01.2018 г., в сила от 01.04.2018 г.; изм., бр. 94 от 13.11.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.

Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН – НАРЕДБА № 9 от 19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял, за изчисляване и съпоставяне на доходността от инвестиционните имоти и за изискванията към воденето на индивидуалните партии, издадена от Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 109 от 16.12.2003 г., в сила от 01.07.2004 г.; изм. и доп., бр. 34 от 27.04.2004 г.; бр. 57 от 12.07.2005 г.; бр. 32 от 18.04.2006 г.; доп., бр. 86 от 24.10.2006 г.; изм. и доп., бр. 39 от 15.05.2007 г., в сила от 19.05.2007 г.; изм. и доп., бр. 28 от 14.04.2009 г.; изм. и доп., бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 19.09.2009 г.; изм., бр. 107 от 13.12.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.; изм. и доп., бр. 94 от 13.11.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.

Наредба № 12 от 10.12.2003 г. на КФН – НАРЕДБА № 12 от 10.12.2003 г. за начина и реда за определяне на минималната доходност при управление на активите на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване, за покриване на разликата до минималната доходност и за формиране и използване на резервите за гарантиране на минималната доходност, издадена от Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 110 от 19.12.2003 г., в сила от 01.01.2004 г.; попр., бр. 1 от 06.01.2004 г.; изм. и доп., бр. 17 от 02.03.2004 г., изм., бр. 29 от 05.04.2005 г.; изм. и доп., бр. 57 от 13.07.2007 г.; изм. и доп., бр. 50 от 15.06.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.

Заместник – председател на КФН – заместник-председателят на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление „Осигурителен надзор”.

Наредба за попечителските съвети – НАРЕДБА за попечителските съвети на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за консултативните съвети на фондовете за допълнително доброволно пенсионно

осигуряване, приета с ПМС № 29 на МС от 18.02.2005 г., обн., ДВ, бр. 19 от 01.03.2005 г., в сила от 01.03.2005 г.

Наредба № 19 от 08.12.2004 г. на КФН – НАРЕДБА № 19 от 8.12.2004 г. за реда за създаване на пенсионни резерви от пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, приета с Решение № 30-Н от 8.12.2004 г. на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 110 от 17.12.2004 г., в сила от 30.12.2004 г.; изм., бр. 18 от 27.02.2018 г., в сила от 27.02.2018 г.

Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН – НАРЕДБА № 33 от 19.09.2006 г. за индивидуалните заявления за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд, приета с Решение № 65-Н от 19.IX.2006 г. на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 83 от 13.10.2006 г.; изм., бр. 57 от 27.07.2012 г., в сила от 28.07.2013 г.; изм. и доп., бр. 64 от 21.08.2012 г., в сила от 22.02.2013 г.; изм. и доп., бр. 67 от 12.08.2014 г., в сила от 21.10.2014 г.; изм., бр. 62 от 09.08.2016 г., в сила от 15.08.2016 г.; изм. и доп., бр. 10 от 30.01.2018 г., в сила от 01.01.2018 г.; изм., бр. 94 от 13.11.2018 г., в сила от 19.11.2018 г., бр. 41 от 21.05.2019 г.

Наредба за прехвърляне на пенсионни права – НАРЕДБА за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка, приета с ПМС № 262 от 22.10.2012 г., обн., ДВ, бр. 82 от 26.10.2012 г.

Наредба за реда за избор на осигуряване – НАРЕДБА за реда за избор на осигуряване, внасяне и разпределяне на задължителните осигурителни вноски, вноските за Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ и за обмен на информация, приета с ПМС № 175 от 20.08.2018 г., обн., ДВ, бр. 70 от 24.08.2018 г., в сила от 24.08.2018 г.

Наредба № 47 от 11.07.2012 г. на КФН – НАРЕДБА № 47 от 11.07.2012 г. за изискванията към информационните системи на пенсионноосигурителните дружества, издадена от председателя на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 57 от 27.07.2012 г., в сила от 28.07.2013 г.; изм., бр. 94 от 13.11.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.

Наредба № 52 от 21.10.2016 г. на КФН – НАРЕДБА № 52 от 21.10.2016 г. за реда и начина за отчисляване на инвестиционната такса, събирана от пенсионноосигурителните дружества при управлението на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, приета с Решение № 162-Н от 21 октомври 2016 г. на Комисията за финансов надзор, издадена от председателя на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 87 от 04.11.2016 г., изм. и доп., бр. 31 от 10.04.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.

Наредба № 61 от 27.09.2018 г. на КФН – НАРЕДБА № 61 от 27.09.2018 г. за изискванията към рекламните и писмените информационни материали и страниците в интернет на пенсионноосигурителните дружества, приета с Решение № 922-Н от 27.09.2018 г. на Комисията за финансов надзор, издадена от председателя на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 84 от 12.10.2018 г., в сила от 19.11.2018 г., изм. и доп., бр. 41 от 21.05.2019 г.

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. (1) (изм. – 05.05.2004 г.) Този Правилник урежда организацията и дейността по допълнителното задължително пенсионно осигуряване в Универсален пенсионен фонд „Доверие”, наричан по-нататък универсалния пенсионен фонд.

(2) Организацията и дейността на универсалния пенсионен фонд се извършват в съответствие с разпоредбите на КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане и този Правилник.

Наименование на универсалния пенсионен фонд

Чл. 2. (1) Наименованието на универсалния пенсионен фонд е „Универсален пенсионен фонд „Доверие”.

(2) Наименованието на универсалния пенсионен фонд може да се изписва на кирилица и на латиница.

Учредяване и регистриране

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 3. (1) (изм. – 05.05.2004 г.) Универсалният пенсионен фонд е учреден от Пенсионно-осигурителна компания „Доверие” АД, наричана по-нататък пенсионноосигурителното дружество, с решение на Управителния съвет от 03.10.2000 г.

(2) (изм. – 26.10.2006 г., 13.07.2011 г.) Пенсионноосигурителното дружество е регистрирано в СГС ф.д. № 9023 от 09.05.1994 г., единен идентификационен код по БУЛСТАТ Ю № 831190986, пререгистрирано е в Търговския регистър при Агенцията по вписванията с ЕИК 831190986 и притежава лицензия за извършване на дейност по допълнителното пенсионно осигуряване № 01, издадена от Държавна агенция за осигурителен надзор на 03.10.2000 г.

(3) (нова – 05.05.2004 г., изм. – 26.10.2006 г.) Универсалният пенсионен фонд е регистриран в СГС ф.д. № 610 от 13.02.2001 г., единен идентификационен код по БУЛСТАТ 130474628, идентификационен код в НАП № 012.

Управление и представителство

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 4. (изм. – 05.05.2004 г.) Универсалният пенсионен фонд се управлява и се представлява при взаимоотношенията си с трети лица от пенсионноосигурителното дружество.

Седалище и адрес на управление

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 5. (изм. – 05.05.2004 г., 13.07.2011 г.) Седалището на пенсионноосигурителното дружество и на универсалния пенсионен фонд е гр. София, район „Изгрев”, а адресът на управление е София 1113, ул. „Тинтява” № 13Б, вх. А, ет. 7.

Гаранции за изпълнението на задълженията

Чл. 6. Изпълнението на задълженията към осигурените лица в универсалния пенсионен фонд, които произтичат от закона, този Правилник и осигурителните договори, е гарантирано с активите на пенсионноосигурителното дружество.

ГЛАВА ВТОРА

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОСИГУРЯВАНЕ В УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

(загл. доп. – 05.05.2004 г.)

Условия за осигуряване

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 7. (изм. – 05.05.2004 г., 10.12.2012 г., 17.01.2013 г.) (1) (изм. – 26.11.2015 г., 25.01.2016 г.) В универсалния пенсионен фонд могат да се осигуряват лица, родени след 31.12.1959 г., ако са осигурени във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, на държавното обществено осигуряване, при условията и по реда на КСО, с изключение на лицата, осигуряващи се по реда на чл. 4б от КСО, само във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, и служителите в Държавна агенция „Разузнаване“, служба „Военна информация“ на Министерство на отбраната и Държавна агенция „Национална сигурност“.

(2) Осигуряването в универсалния пенсионен фонд се извършва в съответствие с разпоредбите на КСО, на подзаконовите актове за неговото прилагане, този Правилник и с условията на осигурителния договор.

Заявление за участие

(загл. изм. – 05.05.2004 г., 26.10.2006 г.)

Чл. 8. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 26.10.2006 г., 07.09.2016 г.) Лице, за което първоначално е възникнало задължение за осигуряване в универсален пенсионен фонд подава до пенсионноосигурителното дружество, в срок до три месеца от възникване на задължението му за осигуряване, заявление по образец съгласно Приложение № 1 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН.

(2) (нова – 11.09.2014 г., изм. – 14.05.2019 г.) Когато заявлението за участие се подава на хартиен носител, подписът на лицето върху първия екземпляр се удостоверява с нотариална заверка. Когато заявлението за участие се съставя като електронен документ с квалифициран електронен подпис, се спазват изискванията по ЗЕДЕУУ.

(3) (изм. – 26.10.2006 г., доп. – 10.12.2012 г., предишна ал. 2 – 11.09.2014 г., изм. – 14.05.2019 г.) Заявлението за участие се подава от лицето в офис на пенсионноосигурителното дружество, чрез негов осигурителен посредник или като електронен документ по реда на ЗЕДЕУУ. Пенсионноосигурителното дружество оказва съдействие на лицето при извършване на всички действия, свързани с подаване на заявлението за участие и му предоставя актуална писмена информация по образец, съгласно Приложение № 3 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН.

(4) (изм. – 26.10.2006 г., предишна ал. 3 – 11.09.2014 г., изм. – 14.05.2019 г.) Когато заявлението за участие се подава чрез осигурителен посредник, той задължително представя на лицето документ по чл. 123г, ал. 12 от КСО, който го легитимира при упражняване на дейността по приемане на заявления за участие и

сключване на осигурителни договори от името и за сметка на пенсионноосигурителното дружество.

(5) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 4, изм. – 11.09.2014 г.) Пенсионноосигурителното дружество не приема и връща заявление за участие на хартиен носител, което е без нотариална заверка на подписа, електронно заявление, което не е подписано с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице, както и заявление с непълнени данни и/или с поправки, когато в резултат на тези непълноти и поправки не може да бъде идентифицирано лицето, подало заявлението или не могат да бъдат вписани в електронния регистър на заявленията за участие в универсалния пенсионен фонд, който пенсионноосигурителното дружество е длъжно да води, данните по чл. 6, ал. 4 от Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН.

(6) (нова – 10.12.2012 г., предишна ал. 5 – 11.09.2014 г.) Лицето, което приема заявлението за участие, му поставя входящ номер и дата и попълва определените за пенсионноосигурителното дружество данни.

(7) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 5, изм. – 10.12.2012 г., предишна ал. 6 – 11.09.2014 г.) Когато заявлението за участие е подадено на хартиен носител, служителят на пенсионноосигурителното дружество удостоверява приемането му с име, длъжност и подпис, а осигурителният посредник – с име, служебен номер и подпис, след което връща незабавно втория екземпляр от заявлението на лицето, което го е подало. Първият екземпляр остава за пенсионноосигурителното дружество, а третият се изпраща до 20-то число на текущия месец на НАП.

(8) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 6, изм. – 10.12.2012 г., предишна ал. 7 – 11.09.2014 г.) Когато заявлението за участие е подадено като електронен документ, електронно копие от него, подписано с електронния подпис на дружеството, се изпраща на лицето, на посочената в електронния му подпис електронна поща, незабавно след получаване на заявлението в пенсионноосигурителното дружество, съответно – на първия работен ден след тази дата, при подаването му в извънработно време или в неработен ден, а до 20-то число на текущия месец се изпраща и на НАП.

(9) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 7 – 10.12.2012 г., предишна ал. 8 – 11.09.2014 г., изм. – 07.09.2016 г.) След получаването от НАП по реда и в сроковете на Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН на информация за невалидните заявления за участие и за тези с констатирани грешки, пенсионноосигурителното дружество, с писмо с обратна разписка или чрез осигурителен посредник – писмено срещу подпис, в седемдневен срок от получаването на заявленията от НАП, уведомява лицата:

1. чиито заявления са невалидни;
2. с върнати заявления, поради констатирани грешки и им разяснява начина за отстраняване на грешките.

Права и задължения на осигурителните посредници

(ново загл. – 05.05.2004 г., изм. – 14.05.2019 г.)

Чл. 9. (изм. – 05.05.2004 г., 14.05.2019 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество може да сключва договори с осигурителни посредници – физически или юридически лица.

(2) Осигурителният посредник и пенсионноосигурителното дружество не могат да сключат договор, когато посредникът вече има сключен договор с друго пенсионноосигурително дружество.

(3) Осигурителните посредници – физически лица, не могат да упълномощават други лица за осъществяваната от тях дейност по осигурително посредничество.

(4) Осигурителният посредник – юридическо лице, не може да упълномощава лице, което е упълномощено от друг осигурителен посредник – юридическо лице, за същата дейност.

(5) Работодателят не може да е осигурителен посредник на пенсионноосигурителното дружество по отношение на своите работници и служители.

(6) Осигурителните посредници – физически лица и лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, имат право, от името и за сметка на пенсионноосигурителното дружество:

1. да сключват осигурителни договори;
2. да посредничат при сключването на осигурителни и пенсионни договори, и договори за разсрочено изплащане на средства;
3. да приемат индивидуални заявления за:
  - а) участие в универсалния пенсионен фонд;
  - б) възобновяване на осигуряването в универсалния пенсионен фонд;
  - в) промяна на участие и за прехвърляне на средства в универсалния пенсионен фонд, от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.
4. да приемат други заявления и молби от осигурените лица, от пенсионерите и от другите правоимащи лица.

(7) Конкретните дейности по ал. 6, които има право да извършва съответният осигурителен посредник, се определят в сключения между него и пенсионноосигурителното дружество договор за посредническа дейност.

(8) Осигурителните посредници – физически лица и лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, нямат право да събират осигурителни вноски и да извършват плащания на осигурени лица, на пенсионери и на други правоимащи лица.

(9) Осигурителните посредници – физически и юридически лица, както и лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, се вписват, от заместник-председателя на КФН, в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 14 от ЗКФН.

(10) При осъществяване на дейността си осигурителният посредник – физическо лице, и лицето, упълномощено от осигурителен посредник – юридическо лице, трябва да:

1. се легитимира с документа по ал. 11 и да предостави на съответното лице данни за контакт;
2. спазва принципа за свобода на избор на универсален пенсионен фонд;
3. оказва съдействие на лицето, подаващо заявление за участие в универсалния пенсионен фонд или заявление за промяна на участие и за прехвърляне на средства в универсалния пенсионен фонд, от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, и да следи да не се допусне увреждане на интересите му;
4. разяснява на лицата, добросъвестно и с дължимата грижа, правата и задълженията им по осигурителните договори, да им предоставя вярна и точна информация за пенсионноосигурителното дружество и за универсалния пенсионен фонд, и да не дава обещания или да прави предположения относно бъдещата доходност от инвестиране на средствата на универсалния пенсионен фонд;
5. опазва личните данни на осигурените лица, като не използва получената информация за цели, които не са свързани с упражняване на правата и изпълнение на задълженията по договора за осигурително посредничество;

6. опазва търговската тайна и търговския престиж на пенсионноосигурителното дружество и да не предоставя неверни, непълни или подвеждащи сведения за други пенсионноосигурителни дружества.

(11) Пенсионноосигурителното дружество снабдява всеки осигурителен посредник, съответно лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, с документ, който ги легитимира при упражняване на дейността им, чийто образец се утвърждава от заместник-председателя на КФН.

(12) Осигурителните посредници и упълномощените от тях лица не могат да предоставят, на трети лица, информацията, с която разполагат за осигурените лица, пенсионерите, техните наследници и осигурителите, с изключение на случаите, предвидени в закон.

(13) Пенсионноосигурителното дружество отговаря, пред осигурените лица, пред пенсионерите и пред техните наследници, за действията на осигурителните посредници и на упълномощените от тях лица, във връзка с дейността по допълнително пенсионно осигуряване, като за свои действия.

Възникване на осигурителното правоотношение

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 10. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 11.11.2011 г., 25.01.2016 г.) Осигурителното правоотношение с пенсионноосигурителното дружество възниква от:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) датата на сключването на първия осигурителен договор с лице, подало заявление за участие в универсалния пенсионен фонд;
2. датата на служебното разпределение на лице в универсалния пенсионен фонд;
3. (изм. – 14.05.2019 г.) датата на прехвърляне на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице в универсалния пенсионен фонд, от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, при промяна на участието му;
4. първо число на месеца, следващ месеца, в който лице е избрало да възобнови осигуряването си в универсалния пенсионен фонд, след промяната му по чл. 46 от КСО.

(2) (изм. – 26.10.2006 г.) Служебното разпределение на лицата в универсалния пенсионен фонд се извършва по начин и ред, определени от НАП и КФН.

Документ за участие в универсалния пенсионен фонд

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 11. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество издава на осигуреното лице документ, с който удостоверява участието му в универсалния пенсионен фонд.

(2) (изм. – 14.05.2019 г.) Образецът на документа по предходната алинея се утвърждава от представляващите пенсионноосигурителното дружество.

Прекратяване на осигуряването

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 12. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Осигуряването в универсалния пенсионен фонд се прекратява при всеки един от следните случаи:

1. при смърт на осигуреното лице;
2. при сключване на пенсионен договор;

3. при еднократно или разсрочено плащане на натрупаните средства по индивидуалната партида на осигурено лице, което е придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, когато изчисленият месечен размер към датата отпускането ѝ е по-малък от 20 на сто от размера на социалната пенсия за старост по Част I на КСО към същата дата;
4. (изм. – 11.11.2011 г.) при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд към съответния фонд, управляван от пенсионноосигурителното дружество, до което осигуреното лице е подало заявление за промяна на участие;
5. (нова – 26.11.2015 г., изм. – 25.01.2016 г.) при направен избор за промяна на осигуряването от универсалния пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

(2) Конкретната дата на прекратяване на осигуряването за всеки един от случаите по ал. 1, се определя както следва:

1. по ал. 1, т. 1 – датата на смъртта;
2. по ал. 1, т. 2 – от датата на сключване на пенсионния договор;
3. по ал. 1, т. 3 – от датата на еднократното изплащане или от датата на сключване на договора за разсрочено изплащане;
4. (изм. – 11.11.2011 г.) по ал. 1, т. 4 – от датата на прехвърляне на средствата в универсалния пенсионен фонд, в който лицето желае да премине;
5. (нова – 26.11.2015 г., изм. – 25.01.2016 г., 15.03.2016 г.) по ал. 1, т. 5 – от първо число на месеца, следващ месеца на избора.

Осигурителни вноски (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 13. (изм. – 25.03.2005 г., 11.04.2005 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Осигуряването в универсалния пенсионен фонд се извършва с парични осигурителни вноски, чийто размер е 5 на сто.

(2) (изм. – 26.10.2006 г., 10.12.2012 г. предишна ал. 3 – 14.05.2019 г.) Осигурителните вноски по ал. 1 се превеждат от осигурителите по съответната сметка за допълнително задължително пенсионно осигуряване на компетентната териториална дирекция на НАП.

(3) (нова – 10.12.2012 г. предишна ал. 4 – 14.05.2019 г.) Осигурителните вноски по ал. 2 се превеждат в специализирана сметка за допълнително задължително пенсионно осигуряване на НАП, която, в срок до 30 дни от датата на постъпването им, ги превежда по сметка на универсалния пенсионен фонд, посочена от пенсионноосигурителното дружество.

(4) (предишна ал. 5 – изм. – 26.10.2006 г., предишна ал. 4 – 10.12.2012 г., предишна ал. 5 – 14.05.2019 г.) Пенсионноосигурителното дружество носи отговорност пред осигурените лица само за реално преведените от НАП и постъпили в сметката на универсалния пенсионен фонд суми от осигурителните вноски.

(5) (предишна ал. 6 – 26.10.2006 г., изм. – 13.07.2011 г., предишна ал. 5 – 10.12.2012 г., предишна ал. 6 – 14.05.2019 г.) Вноските за универсалния пенсионен фонд се разпределят между осигурителите и осигурените лица, както следва:

1. (изм. – 26.11.2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) за сметка на осигуреното лице – 2,2 на сто;
2. (изм. – 26.11.2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) за сметка на осигурителя – 2,8 на сто.

(6) (предишна ал. 7 – 26.10.2006 г., изм. – 13.07.2011 г., предишна ал. 6 – 10.12.2012 г., предишна ал. 7 – 14.05.2019 г.) Самоосигурените лица и лицата по чл. 4а, ал. 1 от КСО се осигуряват в универсалния пенсионен фонд изцяло за своя сметка.

(7) (предишна ал. 8 – 26.10.2006 г., изм. – 13.07.2011 г., предишна ал. 7 – 10.12.2012 г., предишна ал. 8 – 14.05.2019 г.) Осигурителните вноски за универсалния пенсионен фонд се внасят върху доходите, за които се дължат осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, с изключение на чл. 9, ал. 6 и 7 от КСО.

Лихви върху сумите от осигурителни вноски (загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 14. (изм. – 05.05.2004 г., 26.10.2006 г.) (1) Лихвите, преведени от НАП върху сумите от осигурителни вноски се разпределят по индивидуалните партии на осигурените лица, както следва:

1. (изм. – 26.10.2006 г.) лихвата от банкови депозити на средствата от осигурителни вноски, които поради липса, недостатъчна или погрешна информация в Персоналния регистър за осигурените лица, не са преведени от НАП в законоустановения срок – пропорционално на преведените за осигуреното лице вноски през периода, за който се отнася лихвата;
2. (изм. – 26.10.2006 г.) лихвата по актове за начет, съставени от контролните органи на НАП за невнесени вноски за универсалния пенсионен фонд – в съответствие с предоставената от НАП персонализирана информация, за лицата, за които се отнася;
3. (изм. – 26.10.2006 г.) лихвата за неоснователно забавяне на преводите от НАП на сумите от осигурителни вноски – в съответствие с предоставената от НАП персонализирана информация, за лицата, за които се отнася.

(2) Разпределените по индивидуалната партия суми от лихви по ал. 1 се отразяват като постъпление, с което се увеличава броя на дяловете по партията.

Данъчни облекчения (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 15. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Приходите на универсалния пенсионен фонд не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(2) (изм. – 21.12.2006 г.) Приходите от инвестиране на активите на универсалния пенсионен фонд, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

(3) Услугите по допълнителното задължително пенсионно осигуряване не се облагат с данък по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

(4) Вноските на работодателите за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд се признават за разход за дейността по Закона за корпоративното подоходно облагане.

(5) (изм. – 21.12.2006 г.) Сумите, получени от универсалния пенсионен фонд не подлежат на облагане по Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

ГЛАВА ТРЕТА

ОСИГУРИТЕЛЕН ДОГОВОР

Условия и ред за сключване на осигурителен договор (загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 16. (изм. – 25.03.2005 г.) (1) Осигурителен договор се сключва между пенсионноосигурителното дружество и лице, което е:

1. подало индивидуално заявление за участие в универсалния пенсионен фонд;
2. служебно разпределено;
3. подало заявление за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните суми по индивидуалната партида от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, в универсалния пенсионен фонд;
4. (нова – 25.01.2016 г., изм. – 07.09.2016 г.) подало заявление за възобновяване на осигуряването си в универсалния пенсионен фонд след промяната му по чл. 4б от КСО.

(2) (изм. – 07.09.2016 г.) Сключването на осигурителния договор се извършва:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) едновременно с подаването на индивидуалното заявление за участие;
2. едновременно с подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването.

(3) Осигурителен договор с лица, които са служебно разпределени, се сключва при изявено желание от тяхна страна.

(4) (изм. – 11.11.2011 г.) Сключването на осигурителния договор с лицата, подали заявление за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните суми по индивидуалната партида от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, в универсалния пенсионен фонд се извършва едновременно с подаване на заявлението в сроковете, по реда и начина, предвидени в Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН и в Глава девета.

(5) (изм. – 11.11.2011 г., 07.09.2016 г.) Договорът влиза в сила:

1. от датата на сключването му по ал. 2, т. 1;
2. от първо число на месеца, следващ месеца на подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването;
3. от датата на прехвърляне на средствата в универсалния пенсионен фонд, в случаите по ал. 4.

(6) Осигурителният договор урежда отношенията между пенсионноосигурителното дружество и осигуреното лице при и по повод на допълнителното задължително пенсионно осигуряване в универсалния пенсионен фонд.

(7) (отм. – 14.05.2019 г.)

Съдържание

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 17. (изм. – 05.05.2004 г., 14.05.2019 г.) Договорът за осигуряване в универсалния пенсионен фонд е безсрочен, като се съставя и подписва в два екземпляра – по един за всяка от страните и задължително съдържа:

1. номер, датата на неговото сключване и условията за влизането му в сила;
2. данни за страните по договора:
  - а) имената на осигуреното лице по документ за самоличност и ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;

- б) наименованието, седалището, адреса на управление, пенсионната лицензия и търговската регистрация на пенсионноосигурителното дружество;
3. наименованието, съдебната регистрация и единния идентификационен код на универсалния пенсионен фонд, както и идентификационния му код в НАП;
  4. датата и входящия номер на заявлението за участие, за промяна на участието или за възобновяване на осигуряването, съответно номера и датата на протокола за служебно разпределение;
  5. предмета и обхвата на осигуряването;
  6. размера на осигурителната вноска;
  7. размера на таксите и удържките;
  8. правата и задълженията на страните по договора и на наследниците на осигуреното лице;
  9. реда и начина за получаване на информация;
  10. условията, реда и начина за изменения, допълнения и прекратяване на договора;
  11. имената по документ за самоличност и служебния номер в пенсионноосигурителното дружество на осигурителния посредник, съответно на упълномощеното лице от осигурителен посредник – юридическо лице, в случаите, когато договорът се сключва с посредничеството му.

Изменения и допълнения на осигурителния договор (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 18. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Изменения и допълнения на осигурителния договор се правят с писмено допълнително споразумение, подписано от страните.

(2) (предишна ал. 3, изм. – 14.05.2019 г.) Влезлите в сила промени на нормативни актове след сключването на осигурителния договор, с които се създават императивни разпоредби относно неговото съдържание, както и изменения и допълнения на Правилника, за които е извършено уведомяване по реда на чл. 63, ал. 3, стават част от съдържанието на договора, без да е необходимо подписването на допълнително споразумение към него.

Прекратяване на осигурителния договор (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 19. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Осигурителният договор не може да бъде прекратяван едностранно от пенсионноосигурителното дружество.

(2) Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

1. (изм. – 11.11.2011 г.) при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице в универсалния пенсионен фонд към съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, при условията и по реда на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН и на Глава девета;
2. при смърт на осигуреното лице;
3. при сключване на пенсионен договор или договор за разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида;
4. при еднократно изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида на осигурено лице, което е придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, когато изчисленият месечен размер към датата на отпускането ѝ е по-малък от 20 на сто от размера на социалната пенсия за старост по Част I на КСО към същата дата;

5. (нова – 26.11.2015 г.) при промяна на осигуряването от универсалния пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

(3) Конкретната дата на прекратяване на осигурителния договор по ал. 2 се определя както следва:

1. (изм. – 11.11.2011 г.) в случаите по ал. 2, т. 1 осигурителният договор се прекратява от датата на прехвърляне на средствата в универсалния пенсионен фонд, управляван от пенсионноосигурителното дружество, до което осигуреното лице е подало заявление за промяна на участието, по реда, начина и в сроковете, предвидени в Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН и в Глава девета;
2. в случаите по ал. 2, т. 2 осигурителният договор се прекратява от датата на смъртта;
3. в случаите по ал. 2, т. 3 осигурителният договор се прекратява от датата на сключване на пенсионния договор или на договора за разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида;
4. в случаите по ал. 2, т. 4 осигурителният договор се прекратява от датата на еднократното изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида;
5. (нова – 26.11.2015 г.) в случаите по ал. 2, т. 5 осигурителният договор се прекратява от първо число на месеца, следващ месеца, в който лицето е избрало да се осигурява само във фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ИНДИВИДУАЛНА ПАРТИДА

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Общи изисквания

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 20. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (нова – 08.07.2019 г.) По индивидуалната партида на всяко осигурено лице в универсалния пенсионен фонд се записват и натрупват, към датата на постъпването им по сметката на фонда:

1. вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд и внесените суми от лихви върху тях;
2. средствата, прехвърлени от универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество;
3. средствата, преведени от Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система.

(2) (предишна ал. 1 – 08.07.2019 г.) Всяко осигурено лице има само една индивидуална партида в универсалния пенсионен фонд.

(3) (изм. – 14.05.2019 г., предишна ал. 2 – 08.07.2019 г.) В индивидуалната партида се правят записи за направените вноски и другите постъпили в нея средства, за изплатените и прехвърлените суми, както и за събраните такси и удръжки.

(4) (предишна ал. 3 – 08.07.2019 г.) Не се допуска преразпределяне на средства и на дялове между индивидуалните партиди.

(5) (предишна ал. 4 – 08.07.2019 г.) Натрупаните средства в индивидуалната партида на осигурените лица не подлежат на принудително изпълнение.

Откриване и закриване (загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 21. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд се открива към датата на възникване на осигурителното правоотношение по чл. 10, ал. 1.

(2) Индивидуалната партида се закрива при:

1. прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, при условията и по реда на Глава девета;
2. изчерпване на средствата по индивидуалната партида, поради:
  - а) изплащане на допълнителна пожизнена пенсия за старост;
  - б) еднократното или разсроченото им изплащане на осигурено лице, което е придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост и размерът ѝ при нейното отпускане е по-малък от 20 на сто от социалната пенсия за старост по Част I на КСО;
  - в) еднократното или разсроченото им изплащане на наследници на осигурено лице или на пенсионер;
  - г) прехвърлянето им в пенсионния резерв, когато осигуреното лице или пенсионера нямат наследници, които имат право да ги получат;
3. (нова – 26.11.2015 г., изм. – 25.01.2016 г.) получена от НАП информация за подадено заявление по чл. 4, ал. 5 от Наредбата за реда за избор на осигуряване.

(3) Конкретната дата, на която се закрива индивидуалната партида по ал. 2 е както следва:

1. в случаите по ал. 2, т. 1 – от датата на превеждането на средствата по индивидуалната партида по сметката на универсалния пенсионен фонд, в който лицето е преминало;
2. в случаите по ал. 2, т. 2 – от датата на:
  - а) изплащане на последната месечна пенсия от средствата по индивидуалната партида;
  - б) еднократното плащане на средствата на осигуреното лице, на неговите наследници или на наследниците на пенсионер;
  - в) последното плащане, при разсрочено изплащане на средствата на осигуреното лице, на неговите наследници или на наследниците на пенсионер;
  - г) прехвърлянето на средствата в пенсионния резерв;
3. (нова – 26.11.2015 г.) в случаите по ал. 2, т. 3 – на първо число, съответно, на първия работен ден от месеца, следващ месеца на подаване на заявлението по чл. 4, ал. 5 от Наредбата за реда за избор на осигуряване.

(4) Спирането на превеждането на осигурителните вноски не води до закриване на индивидуалната партида на осигурено лице в универсалния пенсионен фонд.

Съдържание на индивидуалната партида (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 22. (изм. – 25.03.2005 г.) (1) Индивидуалната партида на осигурено лице в универсалния пенсионен фонд задължително съдържа информация за:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) личните данни на осигуреното лице – ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, имената по документ за самоличност, номер, дата и място на издаване на лична карта или

легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;

2. номера и датата на осигурителния договор, съответно номера и датата на протокола за служебното разпределение;
3. размера на всяка постъпила осигурителна вноска, броя дялове съответстващи на вноската, след приспадане на удържаната такса и стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, дата на постъпване на вноската, месеца за който се отнася и удържаната такса от нея;
4. размера на прехвърлените средства от универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, датата на постъпване на средствата и универсалния пенсионен фонд, от който са прехвърлени;
5. (нова – 26.11.2015 г.) размера на прехвърлените средства от Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете и датата на постъпване на средствата;
6. (предишна т. 5 – 26.11.2015 г.) размера на прехвърлените средства в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, датата на превеждане на средствата и универсалния пенсионен фонд, в който са прехвърлени;
7. (нова – 26.11.2015 г.) размера на преведените средства по сметка на НАП, на основание чл. 129, ал. 13 от КСО, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, датата на превеждане на средствата;
8. (предишна т. 6 – 26.11.2015 г.) размера на прехвърлените средства в пенсионния резерв, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете и датата на превеждане на средствата;
9. (предишна т. 7 – 26.11.2015 г.) еднократно изплатените средства – дата на изплащане, размер и брой дялове, съответстващи на изплатените средства, и стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете;
10. (предишна т. 8 – 26.11.2015 г.) всяко периодично плащане – дата на плащането, размер и брой дялове, съответстващи на извършеното плащане, и стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете;
11. (предишна т. 9 – 26.11.2015 г.) общият брой на натрупаните дялове.

(2) За осигурени лица, които имат индивидуална партида към 01.07.2004 г. в универсалния пенсионен фонд, освен информацията по ал. 1, в индивидуалната партида се отразява информация за:

1. общия размер на средствата;
2. разпределения доход;
3. отчислената инвестиционна такса;
4. натрупаната сума и броя на дяловете със стойност 1 (един) лев на 01.07.2004 г.

(3) При отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост от универсалния пенсионен фонд, наред с информацията по ал. 1 в индивидуалната партида задължително се отразяват данни за:

1. номер и дата на разпореждането за отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост;
2. номера и датата на сключения пенсионен договор;

3. размера на отпуснатата пенсия, датата от която се отпуска пенсията и техническия лихвен процент към датата на отпускане на пенсията;
4. размера на всяка изплатена пенсия, дата на изплащане, брой дялове, съответстващи на изплатената пенсия, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, месецът, за който се изплаща пенсията и коефициента за преизчисляване на пенсията.

(4) При еднократно или разсрочено изплащане на осигурено лице или на наследници на осигурено лице или на пенсионер, наред с информацията по ал. 1 в индивидуалната партида задължително се отразяват данни за:

1. номер и дата на разпореждането за еднократното, съответно за разсроченото изплащане;
2. (изм. – 14.05.2019 г.) личните данни на лицето, за което се отнася еднократното, съответно разсроченото изплащане – ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, имената по документ за самоличност, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;
3. размера на еднократното плащане, съответно размера, периода и броя на плащанията – при разсроченото изплащане;
4. номера и датата на сключения договор за разсрочено изплащане.

(5) (изм. – 10.12.2012 г., 17.01.2013 г.) Със заповед на представляващите пенсионноосигурителното дружество в индивидуалните партиди може да се включва и друга информация, извън посочената в ал. 1 – 4.

Водене на индивидуалните партиди

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 23. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Индивидуалната партида се води в лева и в дялове.

(2) Броят дялове и стойността на един дял се водят по индивидуалната партида с точност до петия знак след десетичната точка.

(3) (изм. – 10.12.2012 г., 17.01.2013 г.) Записите по индивидуалните партиди на осигурени лица и на пенсионери в универсалния пенсионен фонд се извършват от служители, определени с писмена заповед на представляващите пенсионноосигурителното дружество.

(4) Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на всяка постъпила по индивидуалната партида нетна вноска или прехвърлена сума, се изчисляват, като нетният размер на вноската или прехвърлената сума се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването им. С така определения брой дялове и части от дялове се увеличава броят на дяловете по индивидуалната партида.

(5) (изм. – 26.10.2006 г.) Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на всяко изтегляне или плащане по банков път, или прехвърляне на средства в друг съответен фонд, се определя, като сумата на дължимите средства се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на изтеглянето, плащането или прехвърлянето. С така определения брой дялове и части от дялове се намалява броят на дяловете по индивидуалната партида.

(6) (изм. – 26.10.2006 г.) При еднократно изплащане на средства от индивидуалната партида в брой, броят на дяловете и части от дялове, съответстващи на извършеното плащане, се определя към момента на издаване на разпореждането за изплащане, като сумата на дължимото плащане се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на издаване на разпореждането за изплащане. С

така определения брой дялове и части от дялове се намалява броя на дяловете по индивидуалната партия.

(7) (изм. – 26.10.2006 г.) При разсрочено изплащане на средства от индивидуалната партия и при изплащане на пенсии, в брой, броят на дяловете и части от дялове, с които се намалява броят дялове по индивидуалната партия, се определя:

1. за първото плащане – към момента на издаване на разпореждането за изплащане, като сумата на дължимото плащане се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на издаване на разпореждането за изплащане;
2. за всяко следващо плащане – към първия работен ден на месеца, през който то е дължимо, като сумата на плащането се раздели на стойността на един дял, валидна за последния работен ден на предходния месец.

(8) (предишна ал. 9 – 11.11.2011 г.) Постъпилите в универсалния пенсионен фонд непersonифицирани суми от вноски на осигурени лица до момента на тяхната персонификация се отчитат в отделна партия в стойност и в брой дялове, определени, като стойността на постъпилата сума се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването.

(9) (предишна ал. 10, изм. – 11.11.2011 г.) След персонифициране, средствата по ал. 8 се разпределят по индивидуалните партии на лицата, за които се отнасят, като:

1. дължимите такси по чл. 26, ал. 1, т. 1 се удържат в деня на разпределянето на средствата по съответните индивидуални партии, като броят на дяловете и части от дялове, които им съответстват се определят като сумата от дължимите такси се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването на средствата в партията по ал. 8. С така определения брой дялове и части от дялове се намалява броят на дяловете в универсалния пенсионен фонд, в деня на начисляването на таксите по сметката на пенсионноосигурителното дружество;
2. по съответните индивидуални партии се записва нетният размер на средствата и броят на дяловете и части от дялове, които им съответстват, който се изчислява, като нетният размер на постъпилите средства се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването им в партията по ал. 8.

Изчисляване и обявяване стойността на един дял

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 24. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Стойността на един дял се изчислява за всеки работен ден и е валидна само за този ден.

(2) Стойността на един дял по ал. 1 се изчислява, като стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд към края на предходния работен ден се раздели на общия брой на дяловете на фонда към края на същия ден.

(3) Стойността на един дял се определя с точност до петия знак след десетичната точка.

(4) (изм. – 11.11.2011 г., 08.07.2019 г.) Общият брой на дяловете на универсалния пенсионен фонд е равен на сумата от дяловете, записани по индивидуалните партии, по партията на резерва по чл. 34, ал. 1 и по партията по чл. 23, ал. 8.

(5) (нова – 26.10.2006 г., изм. – 14.05.2019 г.) Допуснатата грешка при определяне на нетната стойност на активите на универсалния пенсионен фонд, в резултат на която е завишена или занижена стойността на един дял на фонда с над 0,05 на сто, следва да се отстрани от пенсионноосигурителното дружество не по-късно от три работни дни от

датата на установяването ѝ от дружеството, съответно от получаване на решението по чл. 18, ал. 2 от ЗКФН или по чл. 344, ал. 1, т. 1 от КСО.

(6) (нова – 14.05.2019 г.) Допуснатата грешка по ал. 5, открита от пенсионноосигурителното дружество, се установява от него с констативен протокол и съответните документи, в зависимост от естеството на грешката в деня на откриването ѝ. Констативният протокол се подписва от ръководителя на службата за вътрешен контрол и лицата, управляващи и представляващи дружеството. В деня на установяване на грешка по ал. 5 пенсионноосигурителното дружество уведомява КФН, като прилага копия от протокола и документите по изречение първо.

(7) (нова – 14.05.2019 г.) Допуснатата грешка по ал. 5, констатирана в резултат на прилагане на мярка по чл. 18, ал. 2 от ЗКФН или по чл. 344, ал. 1, т. 1 от КСО, задължаваща пенсионноосигурителното дружество да извърши корекция в оценката на актив или пасив на универсалния пенсионен фонд, се установява от пенсионноосигурителното дружество с констативен протокол до края на работния ден, следващ деня на получаването на решението на КФН. Констативният протокол се подписва от ръководителя на службата за вътрешен контрол и лицата, управляващи и представляващи дружеството, и се представя в КФН в деня на съставянето му.

(8) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 6, изм. – 14.05.2019 г.) В случай на грешка по ал. 5 пенсионноосигурителното дружество е длъжно, за своя сметка, да възстанови на универсалния пенсионен фонд, съответно на осигурените лица, пенсионерите и техните наследници, разликата между всички дължими средства, изчислени по коригираната стойност на един дял, и изплатените средства, в десетдневен срок от установяването ѝ по реда на ал. 6, съответно от получаване на решението по чл. 18, ал. 2 от ЗКФН или по чл. 344, ал. 1, т. 1 от КСО.

(9) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 7, изм. – 14.05.2019 г.) Коригирането на допуснати грешки по ал. 5 се извършва съобразно приложение № 3 към Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН.

(10) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 8, изм. – 14.05.2019 г.) Допуснатата грешка се обявява от пенсионноосигурителното дружество при съответното прилагане на ал. 13 и 14 в деня на отстраняването ѝ по реда на ал. 5, като задължително се посочват датата, на която е извършена грешката, стойността на един дял преди корекцията и стойността на един дял след направената корекция, за всички дни, за които е изчислена нова стойност на дела.

(11) (нова – 14.05.2019 г.) В случаите, когато при допуснатата грешка по ал. 5 трябва да бъдат възстановени суми на осигурени лица, пенсионери или техни наследници, пенсионноосигурителното дружество уведомява, след извършване на корекцията, заинтересованите лица за реда и начина, по който могат да получат дължимите средства.

(12) (нова – 14.05.2019 г.) В деня на отстраняване на грешката пенсионноосигурителното дружество представя в КФН:

1. в случаите по т. I от приложение № 3 към Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН – данните по ал. 10, както и всички коригирани справки за стойността на нетните активи и за стойността на един дял за всеки работен ден от датата на извършване на грешката до датата на отстраняването ѝ;
2. в случаите по т. II от приложение № 3 към Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН – данните по ал. 10 за всеки работен ден от датата на извършване на грешката до датата на отстраняването ѝ и справки за стойността на нетните активи и за стойността на един дял за деня на отстраняване на грешката, придружени с допълнителна информация за размера на отразените корекции по съответните позиции в справките.

(13) (предишна ал. 5 – 26.10.2006 г., предишна ал. 9 – 14.05.2019 г.) Стойността на един дял за текущия ден се обявява от пенсионноосигурителното дружество до 18 ч. на всеки работен ден в неговите офиси и в електронната му страница.

(14) (предишна ал. 6 – 26.10.2006 г., предишна ал. 10 – 14.05.2019 г.) Стойността на един дял, валидна за последния работен ден на всеки месец, се обявява в централен ежедневник на третия работен ден на следващия месец. Централният ежедневник се обявява в офисите на пенсионноосигурителното дружество и в неговата електронна страница.

Извлечение от индивидуалната партида

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 25. (изм. – 25.03.2005 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Пенсионноосигурителното дружество до 31 май на всяка календарна година предоставя безплатно на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд годишно извлечение от индивидуалната им партида с данни до 31 декември на предходната година, по образец, утвърден с Наредба № 61 от 27.09.2018 г. на КФН.

(2) (предишна ал. 3 – 14.05.2019 г.) Освен в случая по ал. 1 извлечение от индивидуалната партида се предоставя безплатно при:

1. (изм. – 26.10.2006 г., 14.05.2019 г.) поискване от осигуреното лице – в 30-дневен срок от датата на постъпване на писменото искане в пенсионноосигурителното дружество;
2. прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, с данни за периода от началото на текущата година до деня, предхождащ този, през който е извършено прехвърлянето – в срок от седем работни дни от датата на превеждането на средствата по сметката на универсалния пенсионен фонд, в който лицето е преминало, по реда на чл. 8, ал. 5 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН;
3. (нова – 26.11.2015 г.) превеждане на средствата от индивидуалната партида по сметка на НАП, на основание чл. 129, ал. 13 от КСО, в едноседмичен срок от датата на превода.

(3) (изм. – 10.12.2012 г., 17.01.2013 г., предишна ал. 4, изм. – 14.05.2019 г., 08.07.2019 г.) Извлечението от индивидуалната партида по:

1. ал. 1 и по ал. 2, т. 1 се:
  - а) изпраща на хартиен носител, на постоянния адрес на осигуреното лице;
  - б) предоставя по електронен път, включително по електронна поща, на траен носител или чрез интернет страницата на пенсионноосигурителното дружество.
2. ал. 2, т. 2 се изпраща по пощата, с писмо с обратна разписка или по електронна поща, подписано с квалифициран електронен подпис от пенсионноосигурителното дружество, в зависимост от избора на осигуреното лице в подаденото от него заявление за промяна на участието му и на посочения в заявлението електронен адрес;
3. ал. 2, т. 3 се изпраща чрез лицензиран пощенски оператор, с обратна разписка.

(4) (нова – 14.05.2019 г., изм. – 08.07.2019 г.) Осигуреното лице избира начина на получаване на извлечението си по:

1. ал. 3, т. 1 и посочва електронния адрес, на който то да му бъде изпращано, в осигурителния договор;

2. ал. 3, т. 2 и посочва електронния адрес, на който то да му бъде изпратено в подаденото от него заявление за промяна на участието му.

(5) (нова – 14.05.2019 г., изм. – 08.07.2019 г.) Когато осигуреното лице не е направило избор по реда на ал. 4, т. 1 извлечението му се изпраща на хартиен носител, на неговия постоянен адрес.

(6) (нова – 14.05.2019 г., изм. – 08.07.2019 г.) Осигуреното лице може да промени начина на получаване на извлечението си по ал. 5 или направения избор по ал. 4, т. 1 с документ, по утвърден образец на пенсионноосигурителното дружество, който се подава на хартиен носител или чрез неговата интернет страница.

ГЛАВА ПЕТА

ТАКСИ И УДРЪЖКИ

Такси и удържки при управлението на средствата на универсалния пенсионен фонд

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 26. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Таксите и удържките в полза на пенсионноосигурителното дружество са, както следва:

1. (изм. – 13.07.2011 г., 26.11.2015 г., 25.01.2016 г., 14.05.2019 г.) удържка от всяка осигурителна вноска при постъпването ѝ в универсалния пенсионен фонд в размер на:

а) 3.75 на сто – при постъпили осигурителни вноски за 120 и под 120 месеца;

б) 3.60 на сто – при постъпили осигурителни вноски за над 120 месеца.

2. (изм. – 03.10.2013 г., 25.01.2016 г., 14.05.2019 г.) инвестиционна такса, изчислена върху стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд, в зависимост от периода, през който те са били управлявани от пенсионноосигурителното дружество, в размер на 0.75 на сто годишно.

(2) (нова – 13.07.2011 г., изм. – 08.09.2011 г.) При определянето на броя на месеците по ал. 1, т. 1, за които са постъпили вноски, се вземат предвид и постъпилите осигурителни вноски в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, ако осигуреното лице представи извлечение от индивидуалната партида или справка от НАП, за преведените осигурителни вноски и месеците, за които се отнасят, в универсалния пенсионен фонд (фондове), от който (които) са прехвърлени средства.

(3) (нова – 13.07.2011 г., изм. – 03.10.2013 г., 26.11.2015 г., 25.01.2016 г., 08.07.2019 г.) По-ниският размер на таксата по ал. 1, т. 1, б. „б“, в случаите по ал. 2, се удържа върху осигурителните вноски, постъпили за лицето в универсалния пенсионен фонд след изтичането на 30 – дневен срок от датата на получаване на извлечението или справката по ал. 2 в офис на пенсионноосигурителното дружество.

(4) (предишна ал. 2 – 13.07.2011 г.) Таксата по ал. 1, т. 1 не се удържа върху прехвърлени средства от универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

(5) (предишна ал. 3 – 13.07.2011 г., изм. – 16.10.2017 г.) Таксата по ал. 1, т. 2 се изчислява и начислява в полза на пенсионноосигурителното дружество по ред и начин, определени в Наредба № 52 от 21.10.2016 г. на КФН.

(6) (предишна ал. 4, изм. – 13.07.2011 г., 10.12.2012 г., 17.01.2013 г.) Дължимата сума по ал. 5 се утвърждава всеки месец със заповед на представляващите пенсионноосигурителното дружество и се превежда по негова сметка от паричните

средства на универсалния пенсионен фонд до 5-то число на месеца, следващ отчетния месец.

Такса при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида
(ново загл. – 05.05.2004 г., изм. – 26.11.2015 г.)

Чл. 27. (изм. – 05.05.2004 г., 26.11.2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Пенсионноосигурителното дружество събира допълнителна такса в размер на 10 лв. при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка, съгласно чл. 343а, ал. 1, т. 2 и чл. 343е от КСО. Таксата се заплаща от осигуреното лице.

ГЛАВА ШЕСТА

**ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПОЛИТИКА. ДОХОД ОТ ИНВЕСТИЦИИ И
ОЦЕНКА НА АКТИВИТЕ НА УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД**
(загл. изм. – 05.05.2004 г., 19.02.2019 г.)

Основни принципи и цели при инвестирането
(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 28. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 19.02.2019 г.) Средствата на универсалния пенсионен фонд се инвестират от пенсионноосигурителното дружество в съответствие с дългосрочните интереси на осигурените лица и пенсионерите, и при спазване принципите на надеждност, ликвидност, доходност и диверсификация.

(2) (нова – 19.02.2019 г.) При инвестирането на средствата на универсалния пенсионен фонд пенсионноосигурителното дружество е длъжно да:

1. изпълнява инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд, с оглед постигане на инвестиционните му цели, както и да спазва инвестиционните ограничения, предвидени в политиката, в КСО и в актовете по прилагането му;
2. спазва правилата за управление на риска на универсалния пенсионен фонд и да управлява риска, като постоянно наблюдава и оценява всяка инвестиция;
3. третира равностойно и справедливо фондовете, които управлява;
4. предприема всички необходими действия, за да получи възможно най-добрия резултат за универсалния пенсионен фонд, като взема предвид цената, разходите, срока, вероятността от изпълнение и сетълмент, обема и вида на сделката и всяко друго обстоятелство, свързано с нейното изпълнение;
5. не допуска конфликт на интереси.

(3) (изм. – 21.12.2006 г., 26.11.2015 г., предишна ал. 2 – 19.02.2019 г.) При определяне на инвестиционните цели на универсалния пенсионен фонд се отчитат неговият дългосрочен инвестиционен хоризонт и ниско текущо ниво на ликвидни нужди, които произтичат от:

1. дългосрочния характер на средствата за допълнителното задължително пенсионно осигуряване в универсалните пенсионни фондове, поради което времевият хоризонт на инвестиционния портфейл е над 20 години;
2. постоянно нарастващия брой на осигурените във фонда лица и запазване на размера на вноските за универсалните пенсионни фондове, което води до

значително по-високи входящи парични потоци във фонда, в сравнение с изходящите такива;

3. ниската средна възраст, липсата на преобладаващ дял по полов признак и разнообразие на структурата на осигурените, във фонда, лица по професионален признак;
4. сравнително малкия брой настоящи случаи, при които се изплащат натрупаните средства;
5. необлагането с данък на постигнатата доходност на фонда и на разпределената доходност по индивидуалните партии на осигурените, в него, лица.

(4) (изм. – 21.12.2006 г., 26.11.2015 г., предишна ал. 3 – 19.02.2019 г., изм. – 14.05.2019 г.) Основна цел на инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд е съхраняване и увеличаване, в реално изражение, на натрупаните средства по индивидуалните партии на осигурените лица и пенсионерите, в средносрочен и дългосрочен план, чрез постигане на възможно най-високата доходност, при зададена умерена степен на риск.

(5) (нова – 21.12.2006 г., предишна ал. 4 – 19.02.2019 г.) За изпълнение на инвестиционните цели, при инвестирането на средствата на универсалния пенсионен фонд пенсионноосигурителното дружество ще следва активна инвестиционна стратегия, базирана на пълноценно използване на възможностите на българските и международните финансови пазари.

(6) (нова – 21.12.2006 г., изм. – 26.11.2015 г., предишна ал. 5 – 19.02.2019 г.) Разпределението на инвестициите по класове активи се прилага с цел постигане на диверсификация и оптимално съотношение риск/доходност. Изборът на конкретен финансов инструмент се определя от общите пазарни условия, от неговите уникални характеристики и от очаквания принос на съответния инструмент към структурата, доходността и риска на инвестиционния портфейл.

(7) (нова – 26.11.2015 г., предишна ал. 6 – 19.02.2019 г.) Целта при управлението на средствата на осигурените лица и пенсионерите е запазване и нарастване на тяхната покупателната способност, в дългосрочен период. Като реален измерител за запазване на покупателната способност на средствата, управлявани в универсалния пенсионен фонд, се приема реалната доходност, в процент при управлението на активите на фонда, по метода за вътрешна норма на възвращаемост (метода на доходност, претеглена през паричните потоци). Изчислението се извършва на месечна база за отчетния период. Целта е постигане на положителна реална доходност от 0,25%, на годишна база, за осреднения петгодишен предходен период.

(8) (нова – 21.12.2006 г., изм. – 13.07.2011 г., предишна ал. 6, изм. – 26.11.2015 г., предишна ал. 7, изм. – 19.02.2019 г., 14.05.2019 г.) Пенсионноосигурителното дружество следи ежедневно представянето на направените инвестиции във връзка с оценката на активите по чл. 31, като оценка на ефективността на направените инвестиции се извършва на всеки шест месеца. В случай, че два поредни шестмесечни периода, доходността на портфейла на универсалния пенсионен фонд е по-ниска от посочения в ал. 7 бенчмарк, инвестиционният консултант, портфолио-мениджърите и/или финансовите анализатори следва да предоставят, на Инвестиционния комитет на пенсионноосигурителното дружество, подробна информация за причините за отклонението, както и какви действия ще бъдат предприети за постигане на целите на инвестиционната политика.

(9) (нова – 21.12.2006 г., предишна ал. 7, изм. – 26.11.2015 г., 25.01.2016 г., предишна ал. 8, изм. – 19.02.2019 г.) Пенсионноосигурителното дружество разработва и спазва етични правила за инвестициите на универсалния пенсионен фонд, които са в

рамките на законовите норми, приложими са на практика при неговото оперативното управление и се изразяват в следното:

1. средствата на универсалния пенсионен фонд не се инвестират в компании:
  - 1.1. които нарушават конвенцията на Обединените нации за човешките и трудовите права, опазване на природата и антикорупция, изразяващи се в следното:
    - 1.1.1. принципи на човешките права – да подпомага и уважава защитата на човешките права в международен план; отказ от участие в злоупотреба с или посегателство над човешките права;
    - 1.1.2. принципи на трудовите права – да подпомага свободата на асоцииране и признаване на правото за колективно договаряне; забрана за задължителен труд; забрана за детски труд; елиминирание на дискриминацията при подбор на персонала;
    - 1.1.3. принципи за опазване на околната среда – въвеждане на предпазни и ефективни програми за опазване на околната среда; инициативи демонстриращи отговорност към околната среда; промоциране на разпространението и използването на технологии опазващи околната среда;
    - 1.1.4. принципи на антикорупция – промоциране и възприемане на дейности в противодействие на всички форми на корупция включително изнудване и подкуп.
  - 1.2. чиято дейност е производство или търговия с оръжие. Позволява се инвестиране в такива компании, в случай че основната част на бизнеса им не е насочен в тази дейност и съществена част от приходите им не произтичат от производство и търговия с оръжие;
  - 1.3. за които съществуват основателни предположения, че източника на средствата им е от незаконен произход.
2. при управлението на универсалния пенсионен фонд се прилага последователна политика и желание да се инвестира там, където има пресечна точка на финансовите и етични принципи и съществува връзка между позитивния избор и принципите по т. 1.1.;
3. върху инвестиционния портфейл на универсалния пенсионен фонд се извършва регулярно наблюдение и всяка инвестиция се оценява спрямо етичните правила.

Ограничения при инвестирането

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 29. (изм. – 05.05.2004 г., 26.10.2006 г., 21.12.2006 г., отм. – 19.02.2019 г.)

Критерии и процес при управлението на портфейла

Чл. 29а. (нов – 21.12.2006 г.) (1) (изм. – 26.11.2015 г., отм. – 19.02.2019 г.)

Наблюдение, измерване и управление на риска при управлението на портфейла

Чл. 29б. (нов – 21.12.2006 г., изм. – 13.07.2011 г., отм. – 19.02.2019 г.)

Инвестиционна политика и оповестяване на информация

(ново загл. – 05.05.2004 г., изм. – 26.10.2006 г.)

Чл. 29. (изм. – 05.05.2004 г. предишен чл. 30, изм. – 19.02.2019 г.) (1) В съответствие с принципите и целите на инвестирането на средствата на универсалния пенсионен фонд, Управителният съвет на пенсионноосигурителното дружество приема инвестиционна политика на универсалния пенсионен фонд, в която, в рамките на законовите ограничения, се конкретизират видовете инвестиционни инструменти, в които се инвестират средствата на универсалния пенсионен фонд и ограниченията за всеки един от тях.

(2) Пенсионноосигурителното дружество преразглежда инвестиционната политика по ал. 1 всяка година, както и незабавно след всяка съществена промяна в пазарните и в други относими условия.

(3) Пенсионноосигурителното дружество информира осигурените лица за направените изменения и допълнения в инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд, чрез съобщение в два централни всекидневника и я публикува на страницата си в Интернет, в 7-дневен срок от промяната.

(4) Пенсионноосигурителното дружество оповестява публично данни, представящи пряко или косвено инвестиционните резултати от управлението на универсалния пенсионен фонд, в съответствие с правилата и изискванията на Наредба № 61 от 27.09.2018 г. на КФН.

Разпределение на дохода от инвестиции

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 30. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 31 – 19.02.2019 г., изм. – 08.07.2019 г.) Разпределението на дохода от инвестирането на средствата на универсалния пенсионен фонд по индивидуалните партии на осигурените лица и на пенсионерите, по партията на неперсонифицираните суми по чл. 23, ал. 9 и по партията на резерва по чл. 34, се извършва всеки работен ден, едновременно с оценката на неговите активи и пасиви, като доходът се включва в стойността на дяла за съответния ден.

Оценка на активите

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 31. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 32 – 19.02.2019 г.) (1) (доп. – 26.11.2015 г., изм. – 19.02.2019 г.) Оценката на активите и пасивите на универсалния пенсионен фонд се извършва от пенсионноосигурителното дружество, към края на всеки работен ден, в съответствие с изискванията на Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН и по реда и начина, определени в приетите, от Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество, Правила за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване. Ежедневно се изчислява стойността на един дял на универсалния пенсионен фонд, който се публикува на електронната страница на пенсионноосигурителното дружество и на страницата на КФН в Интернет.

(2) Правилата за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване се предоставят на осигуреното лице при изявено желание от негова страна.

ГЛАВА СЕДМА

МИНИМАЛНА ДОХОДНОСТ

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Определяне на минималната доходност

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 32. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 33 – 14.05.2019 г.) (1) При управлението на активите на универсалния пенсионен фонд пенсионноосигурителното дружество, в съответствие с изискванията на КСО, се задължава да постига минимална доходност.

(2) (изм. – 14.05.2019 г.) Минималната доходност се определя от КФН към края на всяко тримесечие, в процент, на базата на постигнатата доходност от управлението на активите на всички универсални пенсионни фондове за предходния 24-месечен период.

(3) Минималната доходност, която трябва да бъде постигната, е равна на по-малкото от двете числа – 60 на сто от средната постигната доходност от всички универсални пенсионни фондове или 3 процентни пункта по-малка от средната.

(4) (изм. – 14.05.2019 г.) Минималната доходност се обявява от КФН до края на всеки месец, следващ отчетното тримесечие.

Гарантиране на минималната доходност

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 33. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 34 – 14.05.2019 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) При постигане на доходност от управлението на активите на универсалния пенсионен фонд, по-ниска от обявената, за съответния период, по реда на чл. 32, ал. 4, минимална доходност, пенсионноосигурителното дружество покрива разликата в 10-дневен срок от обявяването.

(2) За гарантиране на минималната доходност се създават резерви в универсалния пенсионен фонд и в пенсионноосигурителното дружество.

Резерв на универсалния пенсионен фонд

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 34. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 35 – 14.05.2019 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Когато постигнатата доходност от управлението на активите на универсалния пенсионен фонд е по-висока с над 40 на сто от постигнатата средна доходност за всички универсални пенсионни фондове или я превишава с 3 процентни пункта – което от двете числа е по-голямо, средствата от доходността над този процент се заделят в резерва на универсалния пенсионен фонд. Стойността на резерва не може да надвишава 1 на сто от нетните активи на фонда.

(2) (изм. – 14.05.2019 г.) Средствата в резерва по ал. 1 са част от нетните активи на универсалния пенсионен фонд и се записват и натрупват в отделна партида, която се води в лева и в дялове.

(3) (изм. – 14.05.2019 г.) Прехвърлянето на средства в резерва се извършва от пенсионноосигурителното дружество в първия работен ден, следващ деня на обявяване на минималната доходност по реда на чл. 32, ал. 4.

(4) Размерът на средствата в лева, които се прехвърлят в резерва, се определя като броят на дяловете в универсалния пенсионен фонд, към последния работен ден на 24-месечния период, се умножи по разликата между стойността на един дял към последния работен ден на същия период и стойността на един дял към същия период, при която се достига по-голямата от двете стойности по ал. 1.

(5) При прехвърлянето на средства в резерва се увеличава броят на дяловете в партидата на резерва и се намалява стойността на един дял.

(6) Намалената стойност на един дял се определя като отношение на стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд към датата на заделяне на резерва и броя дялове в него след заделянето на резерва и е валидна за деня, в който се прехвърлят средствата от универсалния пенсионен фонд към резерва.

(7) Броят на дяловете, които се записват в партидата на резерва, се определя, като размерът на средствата в лева, изчислен по реда на ал. 4, се раздели на стойността на един дял, при която се достига по-голямата от двете стойности по ал. 1.

Използване на средствата от резерва на универсалния пенсионен фонд (загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 35. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 36 – 14.05.2019 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Когато постигната доходност от управлението на активите на универсалния пенсионен фонд е по-ниска от гарантираната минимална доходност по чл. 32, разликата се покрива със средствата от резерва на универсалния пенсионен фонд. Ако тези средства са недостатъчни, пенсионноосигурителното дружество покрива недостига със средства от резерва по чл. 36.

(2) Размерът на средствата, необходим за покриване на разликата до минималната доходност се определя като произведение от:

1. (изм. – 08.07.2019 г.) броя на дяловете в универсалния пенсионен фонд към края на работния ден, предхождащ последния работен ден на 24-месечния период и
2. разликата между стойността на един дял, при която се достига минималната доходност и стойността на един дял за последния работен ден на 24-месечния период.

(3) Покриването на разликата до минималната доходност със средства от резерва на универсалния пенсионен фонд се извършва чрез намаляване на броя на дяловете в резерва и увеличаване на стойността на един дял.

(4) Броят на дяловете, с които се намалява партидата на резерва, се определя като отношение на размера на средствата за покриване на недостига до минималната доходност към стойността на един дял, при която тя се достига.

Резерв на пенсионноосигурителното дружество (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 36. (изм. – 14.11.2005 г., предишен чл. 37 – 14.05.2019 г., изм. – 08.07.2019 г.) Пенсионноосигурителното дружество формира със собствени средства резерв за гарантиране на минималната доходност от управлението на активите на универсалния пенсионен фонд, който се определя и поддържа в процент не по-малък от 1 на сто и не повече от 3 на сто от стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд към края на всеки месец, намалени със средствата в партидата на резерва на универсалния пенсионен фонд.

Използване на средства от резерва на пенсионноосигурителното дружество (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 37. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 38 – 14.05.2019 г.) (1) Когато средствата в резерва на универсалния пенсионен фонд не са достатъчни за покриване

на разликата до минималната доходност, недостигът се покрива от средствата на резерва на пенсионноосигурителното дружество.

(2) (изм. – 14.05.2019 г.) Размерът на средствата от резерва на пенсионноосигурителното дружество, с който се покрива недостига, се определя като разлика между размера на средствата по чл. 35, ал. 2 и стойността, покрита от резерва на универсалния пенсионен фонд.

(3) (изм. – 14.05.2019 г.) Покриването на разликата се извършва чрез прехвърляне на средства от резерва на пенсионноосигурителното дружество към универсалния пенсионен фонд в деня на покриване на недостига по чл. 33, ал. 1.

(4) (изм. – 14.05.2019 г.) В случай че няма формиран резерв в универсалния пенсионен фонд, размерът на средствата по чл. 35, ал. 2 се покрива от резерва на пенсионноосигурителното дружество.

Покриване на разликата до минималната доходност със собствени средства на пенсионноосигурителното дружество
(ново загл. – 14.05.2019 г.)

Чл. 38. (нов – 14.05.2019 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество покрива със собствени средства разликата до минималната доходност, в случай че средствата на резервите по чл. 34 и 36 не са достатъчни.

(2) Размерът на собствените средства, с които пенсионноосигурителното дружество покрива разликата до минималната доходност в случаите по ал. 1, се определя като разлика между размера на средствата по чл. 35, ал. 2 и стойността, покрита от резерва по чл. 34 и от резерва по чл. 36.

(3) Покриването на разликата по ал. 2 се извършва чрез прехвърляне на средства от пенсионноосигурителното дружество към универсалния пенсионен фонд в деня на покриване на недостига до минималната доходност.

Стойност на един дял на универсалния пенсионен фонд след покриване на разликата до минималната доходност
(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 39. (изм. – 05.05.2004 г., 14.05.2019 г., 08.07.2019 г.) Стойността на един дял на универсалния пенсионен фонд, след покриване на разликата до минималната доходност, се определя, като стойността на нетните му активи, в която са включени прехвърлените от пенсионноосигурителното дружество средства, се раздели на броя на дяловете на универсалния пенсионен фонд, намалени с броя на дяловете по чл. 35, ал. 4.

ГЛАВА ОСМА

УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ИЗПЛАЩАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ПОЖИЗНЕНИ ПЕНСИИ ЗА СТАРОСТ И НА ЕДНОКРАТНИТЕ ИЛИ РАЗСРОЧЕНИ ПЛАЩАНИЯ
(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Условия за придобиване право на допълнителна пожизнена пенсия за старост
(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 40. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Осигуреното лице придобива право на допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО.

(2) (предишна ал. 3, изм. – 14.05.2019 г.) По желание на осигуреното лице допълнителна пожизнена пенсия за старост може да се отпусне пет години преди навършване на възрастта му за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, при условие че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на пенсия с месечен размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО към датата на отпускането.

Ред за отпускане на пенсията

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 41. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 26.10.2006 г.) За отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост осигуреното лице подава заявление по образец на пенсионноосигурителното дружество.

(2) (изм. – 26.10.2006 г., 13.07.2011 г.) Заявлението по ал. 1 се подава в офис на пенсионноосигурителното дружество, лично от осигуреното лице или от упълномощено от него лице, с нотариално заверено изрично пълномощно, което се прилага към заявлението в оригинал или заверено от служителя, който го приема, копие.

(3) (изм. – 26.10.2006 г., предишна ал. 4, изм. – 14.05.2019 г.) При подаване на заявлението по ал. 1 осигуреното лице или пълномощника представят лична карта или друг официален документ за самоличност.

(4) (изм. – 26.10.2006 г., предишна ал. 5 – 14.05.2019 г.) При прието заявление с приложени към него редовни документи пенсионноосигурителното дружество, в срок до 30 дни от регистрирането на заявлението, издава разпореждане за отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост.

(5) (предишна ал. 6, изм. – 14.05.2019 г.) Разпореждането по ал. 4 задължително съдържа:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) имената по документ за самоличност, ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице и адрес на осигуреното лице;
2. (изм. – 26.10.2006 г.) дата и входящ номер на заявлението по ал. 1;
3. размера на средствата, броя дялове и стойността на един дял по индивидуалната партида на осигуреното лице към датата на разпореждането;
4. (изм. – 13.07.2011 г.) размера на отпусканата пенсия за периода до първото преизчисляване по чл. 47;
5. реда и сроковете за обжалване на решението пред Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество.

(6) (изм. – 26.10.2006 г., предишна ал. 7 – 14.05.2019 г.) При прието заявление с приложени към него нередовни и/или липсващи документи пенсионноосигурителното дружество в 15-дневен срок уведомява писмено осигуреното лице за неизправностите.

(7) (предишна ал. 8, изм. – 14.05.2019 г.) След отстраняване на неизправностите от осигуреното лице и представянето на редовните и/или нови документи пенсионноосигурителното дружество издава разпореждането в срока по ал. 4.

(8) (предишна ал. 9, изм. – 14.05.2019 г.) Когато в 3-месечен срок от датата на уведомяването по ал. 6 осигуреното лице не отстрани неизправностите, пенсионноосигурителното дружество отказва отпускането на пенсията, за което писмено уведомява осигуреното лице в 7-дневен срок от датата на изтичането на тримесечния срок.

(9) (предишна ал. 10, изм. – 14.05.2019 г.) В уведомлението по ал. 8 се посочват мотивите за отказа.

(10) (предишна ал. 12, изм. – 14.05.2019 г.) Осигуреното лице може, в 15-дневен срок от датата на получаването на разпореждането по ал. 4 или на уведомлението по ал. 8, да направи писмено възражение по тях пред Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество.

(11) (предишна ал. 13 – 14.05.2019 г.) Управителният съвет взема решение в 15-дневен срок от датата на получаване на възражението.

(12) (предишна ал. 14, изм. – 14.05.2019 г.) Решението на Управителния съвет по ал. 11 може да се обжалва по съдебен ред.

Пенсионен договор (загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 42. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) За получаване на допълнителна пожизнена пенсия за старост се сключва пенсионен договор между пенсионноосигурителното дружество и осигурено лице, за което е издадено разпореждане по чл. 41, ал. 4.

(2) (изм. – 14.05.2019 г.) Пенсионният договор се сключва в писмена форма и задължително съдържа:

1. номер, дата на сключване и влизане в сила, и срока на договора;
2. (изм. – 26.10.2006 г., 13.07.2011 г.) наименованието, седалището, адреса на управление, данни за търговската регистрация, номер и дата на пенсионната лицензия и единния идентификационен код на пенсионноосигурителното дружество;
3. (изм. – 26.10.2006 г.) наименованието на универсалния пенсионен фонд и идентификационния му код в НАП;
4. (изм. – 14.05.2019 г.) имената на пенсионера по документ за самоличност и ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;
5. (изм. – 13.07.2011 г.) размера на пенсията за периода до първото преизчисляване по чл. 47 и начина за нейното преизчисляване;
6. реда и начина за изплащане на пенсията;
7. (изм. – 14.05.2019 г.) права на наследниците на пенсионера;
8. реда и начина за предоставяне на информация на пенсионера;
9. разходи по изплащането на пенсията;
10. условията, реда и начина за изменение и допълнение, и за прекратяване на договора.

Изменение, допълнение и прекратяване на пенсионния договор (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 43. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Изменения и допълнения на пенсионния договор се извършват при условията и по реда на чл. 18.

(2) Пенсионният договор се прекратява при смърт на пенсионера – от датата на настъпването на смъртта.

Срокове за отпускане и за изплащане на пенсията (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 44. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 26.10.2006 г.) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се отпуска от датата на придобиване на правото, ако заявлението с необходимите документи е постъпило в пенсионноосигурителното дружество в 6-месечен срок от тази дата.

(2) (изм. – 26.10.2006 г.) Когато заявлението и документите са постъпили в пенсионноосигурителното дружество след срока по ал. 1, допълнителната пожизнена пенсия за старост се отпуска от датата на регистриране на заявлението.

(3) (изм. – 26.10.2006 г.) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се изплаща до 25-то число на месеца, за който се отнася по банков път, чрез пощенски запис или по друг подходящ начин, посочен в заявлението, като начина на плащане на пенсията се урежда и в пенсионния договор.

(4) (изм. – 26.10.2006 г.) Първата допълнителна пожизнена пенсия за старост се отпуска и се изплаща не по-късно от 2 месеца след датата на постъпване на писменото заявление в пенсионноосигурителното дружество, с приложения към него редовни документи или в 2-месечен срок от представянето на редовните и/или нови документи и след сключване на пенсионния договор.

(5) (нова – 26.10.2006 г.) При изплащане на допълнителната пожизнена пенсия за старост по банков път, пенсионноосигурителното дружество подава до банката-попечител нареждане за превод на средствата от индивидуалната партида по сметка на пенсионера в деня на издаване на разпореждането за изплащане.

(6) (предишна ал. 5 – 26.10.2006 г.) Разходите, свързани с изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост, се уреждат в пенсионния договор.

Размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 45. (изм. – 05.05.2004 г., 11.04.2005 г.) (1) Месечният размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост, към датата на нейното отпускане, се изчислява на основата на:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) натрупаните средства по индивидуалната партида на осигуреното лице, към датата на разпореждането по чл. 41, ал. 4;
2. биометричните таблици, одобрени от КФН;
3. (изм. – 14.05.2019 г.) възрастта на осигуреното лице;
4. (изм. – 14.05.2019 г.) техническия лихвен процент, към датата на отпускане на пенсията, одобрен от КФН.

(2) (нова – 14.05.2019 г.) При изчисляване на пенсията по ал. 1 очакваната продължителност на живота не може да е по-висока от определената в биометричните таблици.

(3) (предишна ал. 2 – 14.05.2019 г.) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се отпуска при условие, че изчисленият месечен размер, към датата на отпускането ѝ, е не по-малък от 20 на сто от размера на социалната пенсия за старост по Част I на КСО, към същата дата.

Пенсионен резерв

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 46. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество създава пенсионен резерв, с който се покрива изплащането на допълнителните пожизнени пенсии за старост на пенсионерите, преживели по-дълго от предварителните актюерски разчети.

(2) Пенсионният резерв се формира от:

1. прехвърлени средства от индивидуалните партии в случаите на чл. 50, ал. 2;
2. собствени средства на пенсионноосигурителното дружество.

(3) Средствата от пенсионния резерв се използват само за изплащане на допълнителни пожизнени пенсии за старост на пенсионерите, преживели по-дълго от предварителните актюерски разчети, след изчерпване на средствата по техните индивидуални партии.

(4) (изм. – 26.10.2006 г.) Редът за създаване на пенсионния резерв се определя с Наредба № 19 от 08.12.2004 г. на КФН.

Преизчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 47. (изм. – 05.05.2004 г., 14.05.2019 г.) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се преизчислява всеки месец, в зависимост от техническия лихвен процент, въз основа на който е изчислен нейния размер и реализираната доходност от инвестирането на средствата на универсалния пенсионен фонд през предходния месец, на годишна база.

Спиране и възстановяване изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 48. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество спира изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост, когато:

1. пенсията е отпусната в резултат на явна фактическа грешка;
2. пенсията е отпусната в резултат на техническа грешка, при изчисляване на нейния размер;
3. е допусната грешка при нейното изплащане.

(2) Пенсионноосигурителното дружество отстранява явна фактическа и техническа грешка в 15-дневен срок от установяването им, след което възстановява плащането на пенсията.

(3) В случаите на ал. 1, когато допълнителната пожизнена пенсия за старост е изплащана в по-малък размер, разликата за минало време се изплаща в срок не по-дълъг от 1 година от датата на възстановяване плащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост.

(4) В случаите на ал. 1, когато допълнителната пожизнена пенсия за старост е изплащана в по-голям размер, разликата се възстановява от пенсионера, както следва:

1. с еднократно заплащане в 30-дневен срок от датата на писменото уведомление или
2. с удръжки от допълнителната пожизнена пенсия за старост, в размер не по-голям от 20.0 на сто от месечното плащане, до възстановяване на цялата сума.

(5) Правилата на ал. 3 и 4 се прилагат и при разсрочено изплащане на средствата.

(6) В случаите на ал. 1 при еднократно изплащане на средствата в по-малък размер, разликата се изплаща в срок не по-дълъг от 1 година от датата на установяване на грешката.

(7) В случаите на ал. 1 при еднократно изплащане на средствата в по-голям размер, разликата се възстановява от лицето, което е получило средствата по реда на

ал. 4, т. 1. След изтичане на 30-дневния срок, пенсионноосигурителното дружество търси възстановяване на дължимите суми по съдебен ред.

(8) Пенсионноосигурителното дружество спира и възстановява изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане с решение на Управителния съвет.

(9) Пенсионерът, осигуреното лице или техните наследници могат да направят възражение срещу решението по ал. 8 пред Управителния съвет в 15-дневен срок от датата на получаването му. Управителният съвет взема решение в 15-дневен срок от датата на получаване на възражението, като отменя или потвърждава своето решение.

(10) Решението на Управителния съвет по ал. 9 може да се обжалва по съдебен ред.

Прекратяване на допълнителната пожизнена пенсия за старост

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 49. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се прекратява в следните случаи:

1. от 1-во число на месеца, следващ този, през който е починал пенсионера;
2. когато допълнителната пожизнена пенсия за старост е отпусната и се изплаща въз основа на представена невярна информация, на неистински, подправени документи или на такива с невярно съдържание.

(2) В случаите на ал. 1, т. 2, прекратяването на допълнителната пожизнена пенсия за старост се извършва с решение на Управителния съвет, въз основа на съдебно решение, с което се установяват обстоятелствата – основание за прекратяването. За решението на Управителния съвет се прилагат правилата на чл. 48, ал. 9 и 10.

(3) В случаите по ал. 2, получените неоснователно суми се възстановяват от лицата, които са ги получили по реда на чл. 48, ал. 4, т. 1. След изтичане на 30-дневния срок, пенсионноосигурителното дружество търси възстановяване на дължимите суми по съдебен ред.

(4) В случаите, когато допълнителната пожизнена пенсия за старост е изплащана след смъртта на пенсионера, поради това, че пенсионноосигурителното дружество не е било своевременно уведомено за настъпването на смъртта, изплатените средства след датата по ал. 1, т. 1 се възстановяват от лицата, които са ги получили по реда на ал. 3.

(5) Правилата на ал. 1 – 4 се прилагат съответно и при разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида.

Еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 50. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Право на еднократно или на разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида, има:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) осигурено лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, когато изчисленият месечен размер, към датата на отпускането ѝ, е по-малък от минималния размер по чл. 45, ал. 3;
2. наследник на осигурено лице или на пенсионер – преживял съпруг, низходящи или възходящи.

(2) Когато осигуреното лице или пенсионерът нямат наследници по ал. 1, т. 2, натрупаните средства по индивидуалната партида се прехвърлят в пенсионния резерв.

(3) (изм. – 13.07.2011 г., 26.11.2015 г., в сила от 01.01.2016 г., изм. – 14.05.2019 г.) Осигуреното лице има право на еднократно или разсрочено изплащане до 50 на сто от

средствата, натрупани по индивидуалната му партида, при трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто.

(4) Общият размер на дължимата сума в случаите по ал. 1 или този, от който се изчислява размера на еднократното изплащане по ал. 3, се определя, като броят дялове по индивидуалната партида, към датата на разпореждането по ал. 14, се умножи по стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на изплащането.

(5) Размерът на средствата за еднократно изплащане на всеки наследник се определя като броят дялове по индивидуалната партида, към датата на разпореждането по ал. 14, се разпределя между тях при спазване реда за наследяване и размера на наследствените дялове съгласно Закона за наследството и полученият брой дялове на всеки наследник се умножи по стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на изплащането.

(6) (изм. – 14.05.2019 г.) Размерът на периодичните плащания на осигуреното лице се определя, като размерът на натрупаните по индивидуалната партида средства в случаите по ал. 1, т. 1 или съответната част от тях, посочена от осигуреното лице в случаите по ал. 3, към датата на разпореждането по ал. 14, се раздели на броя на плащанията. Средствата се изплащат разсрочено, при условие, че изчисленият размер на периодичното плащане е не по-малък от 20 на сто от размера на социалната пенсия за старост по Част I на КСО, към датата на първото плащане.

(7) Размерът на периодичните плащания за всеки наследник се определя, като размерът на натрупаните по индивидуалната партида средства, към датата на разпореждането по ал. 14, се разпределя между тях при спазване реда за наследяване и размера на наследствените дялове, съгласно Закона за наследството, и сумата на полагащите му се средства се раздели на броя на плащанията. Средствата се изплащат разсрочено, при условие, че изчисленият размер на периодичното плащане е не по-малък от 20 на сто от размера на социалната пенсия за старост по Част I на КСО към датата на първото плащане.

(8) В случаите на ал. 6 и 7, когато изчисленият размер на периодичното плащане е по-малък от 20 на сто от размера на социалната пенсия за старост по Част I на КСО към датата на първото плащане, средствата по индивидуалната партида се изплащат еднократно.

(9) Периодът на разсрочените плащания не може да бъде по-малък от 2 месеца.

(10) (изм. – 26.10.2006 г.) Еднократното или разсрочено изплащане се извършва въз основа на писмено заявление по образец на пенсионноосигурителното дружество, подадено от лицата по ал. 1 и 3 или от упълномощено от тях лице, с нотариално заверено изрично пълномощно.

(11) (изм. – 26.10.2006 г., 13.07.2011 г.) Към заявлението по ал. 10 се прилага заверено от служителя, който го приема, копие на оригинал или на нотариално заверено копие на:

1. (изм. – 08.09.2011 г., предишна т. 2 – 14.05.2019 г.) в случаите по ал. 1, т. 2:

а) удостоверение за раждане на наследник, ненавършил 18-годишна възраст;

б) удостоверение за наследници;

в) (нова – 14.05.2019 г.) удостоверение за сключен граждански брак.

2. (изм. – 26.11.2015 г., в сила от 01.01.2016 г., предишна т. 3, изм. – 14.05.2019 г.) в случаите по ал. 3 – експертното решение на ТЕЛК или НЕЛК за трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто, като в заявлението се посочва конкретният процент от средствата, в рамките на законовото ограничение, който осигуреното лице желае да получи и начина на получаването му – еднократно или разсрочено.

(12) (изм. – 26.10.2006 г., 13.07.2011 г.) Когато заявлението-образец се подава от упълномощено лице, към него, освен документите по ал. 11, се прилага и нотариално

завереното изрично пълномощно в оригинал или заверено от служителя, който го приема, копие.

(13) (изм. – 26.10.2006 г.) При подаване на заявлението-образец, лицата по ал. 1 и 3 или пълномощникът представят лична карта, или друг официален документ за самоличност.

(14) (изм. – 26.10.2006 г.) При прието заявление-образец, с приложения към него редовни документи, пенсионноосигурителното дружество, в срок до 3 месеца от регистрирането му, издава разпореждане за еднократното или разсрочено изплащане.

(15) Разпореждането по ал. 14 задължително съдържа:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) имената по документ за самоличност, ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице и адрес на осигуреното лице, съответно на наследника;
2. (изм. – 26.10.2006 г.) дата и входящ номер на заявлението;
3. размера на средствата, броя дялове и стойността на един дял по индивидуалната партида на осигуреното лице или на пенсионера, към датата на разпореждането;
4. размера и периода на плащанията – при разсрочено изплащане;
5. реда и сроковете за обжалване на разпореждането пред Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество.

(16) (изм. – 26.10.2006 г., 14.05.2019 г.) При прието заявление-образец с приложения към него нередовни и/или липсващи документи се прилагат съответно разпоредбите на чл. 41, ал. 6 – 12.

(17) (нова – 26.10.2006 г.) Когато еднократното или разсрочено изплащане се извършва по банков път, пенсионноосигурителното дружество подава до банката-попечител нареждане за превод на средствата от индивидуалната партида по сметка на лицата по ал. 1 и 3 в деня на издаване на разпореждането за изплащане.

(18) (предишна ал. 17 – 26.10.2006 г.) Разходите, свързани с разсроченото изплащане, се уреждат в договора за разсрочено изплащане.

Договор за разсрочено изплащане

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 51. (изм. – 05.05.2004 г., 14.05.2019 г.) (1) Разсроченото изплащане представлява договорно изплащане на натрупаната в индивидуалната партида сума или част от нея, на няколко части, с еднакъв или различен размер, на равномерни или неравномерни периоди.

(2) Договорът за разсрочено изплащане се сключва между пенсионноосигурителното дружество и осигурено лице, негов наследник или наследник на пенсионер, за които е издадено разпореждане по чл. 50, ал. 14.

(3) Договорът за разсрочено изплащане се сключва в писмена форма и задължително съдържа:

1. номер, дата на сключване и влизане в сила, и срока на договора;
2. наименованието, седалището, адреса на управление, данни за търговската регистрация, номер и дата на пенсионната лицензия и единния идентификационен код на пенсионноосигурителното дружество;
3. наименованието и единния идентификационен код на универсалния пенсионен фонд, и идентификационния му код в НАП;
4. имената на лицето по ал. 2 по документ за самоличност, ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид,

серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;

5. план за извършване на плащанията;
6. реда и начина на извършване на периодичните плащания;
7. права на наследниците на лицето по ал. 2;
8. реда и начина за предоставяне на информация на страните по договора;
9. разходи по разсроченото изплащане;
10. условията, реда и начина за изменение и допълнение, и за прекратяване на договора.

Изменение, допълнение и прекратяване на договора за разсрочено изплащане (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 52. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Изменения и допълнения на договора за разсрочено изплащане се извършват при условията и по реда на чл. 18.

(2) Договорът за разсрочено изплащане се прекратява при:

1. смърт на получателя на плащането;
2. изчерпване на средствата по индивидуалната партида;
3. (нова – 14.05.2019 г.) изтичане на срока на периодичното плащане, в случаите по чл. 50, ал. 3.

(3) Конкретната дата, от която се прекратява договора по ал. 2 е както следва:

1. в случаите по ал. 2, т. 1 – от датата на смъртта;
2. (изм. – 14.05.2019 г.) в случаите по ал. 2, т. 2 и 3 – от датата на последното плащане.

ГЛАВА ДЕВЕТА

УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА НАТРУПАНИТЕ СРЕДСТВА ПО ИНДИВИДУАЛНАТА ПАРТИДА, ЗА ПРОМЯНА И ВЪЗОБНОВЯВАНЕ НА ОСИГУРЯВАНЕТО

(загл. изм. – 05.05.2004 г., изм. – 26.11.2015 г.)

Условия за промяна на участието

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 53. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Осигуреното лице има право да промени участието си и да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, ако е изтекла една година от датата:

1. на сключване на първия му осигурителен договор;
2. на служебното му разпределение;
3. (доп. – 08.07.2019 г.) на възникване на осигурителното правоотношение по чл. 124а, ал. 3 от КСО, съответно по чл. 10, ал. 1, т. 4;
4. (доп. – 08.07.2019 г.) по чл. 124б от КСО, съответно по чл. 10, ал. 1, т. 3.

(2) (изм. – 17.01.2013 г., 25.01.2016 г., предишна ал. 3, изм. – 14.05.2019 г.)

Осигуреното лице може да промени участието си и да прехвърли натрупаните средства от индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд, при несъгласие с извършени промени в този Правилник или в инвестиционната му политика, ако в тримесечен срок от уведомяването по чл. 63, ал. 3, съответно по чл. 29, ал. 3, подаде заявление за това, освен когато:

1. се променя седалището или адресът на управление на пенсионноосигурителното дружество;
2. промените произтичат от изменение на нормативната уредба.

(3) (нова – 15.12.2005 г., изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 4 – 14.05.2019 г.) При или по повод промяна на участието на осигурени лица при условията и по реда на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, пенсионноосигурителното дружество, негови акционери, осигурителни посредници или други лица не могат да предоставят, да предлагат или да обещават под каквато и да е форма специални привилегии, подаръци, услуги или други облаги на осигурените лица.

Ред и срокове за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 54. (изм. – 25.03.2005 г., 11.04.2005 г.) (1) Промяната на участието и прехвърлянето на натрупаните средства по индивидуалната партида в универсален пенсионен фонд в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество се извършва въз основа на заявление по образец, съгласно приложение № 1 на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, което се подава от осигуреното лице до пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който лицето желае да премине.

(2) (изм. – 11.11.2011 г., 19.12.2011 г., 15.03.2016 г., 14.05.2019 г.) Заявлението за промяна на участие се подава от осигуреното лице в офис на пенсионноосигурителното дружество, чрез осигурителен посредник или като електронен документ по реда на ЗЕДЕУУ (електронно заявление). Преди приемане на заявлението за промяна на участие, осигурителният посредник се легитимира пред осигуреното лице с документа по чл. 123г, ал. 12 от КСО.

(3) (изм. – 11.11.2011 г.) В случаите, когато заявлението за промяна на участие се подава на хартиен носител, подписът на осигуреното лице върху първия му екземпляр се удостоверява с нотариална заверка. Електронното заявление се подписва от осигуреното лице с квалифициран електронен подпис.

(4) (изм. – 11.11.2011 г.) Пенсионноосигурителното дружество не приема заявление на хартиен носител, което е без нотариална заверка на подписа, електронно заявление, което не е подписано с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице, както и заявление с непопълнени или неправилно попълнени данни.

(5) (изм. – 11.11.2011 г., 14.05.2019 г.) Едновременно с подаване на заявлението за промяна на участие осигуреното лице подписва и осигурителен договор с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който желае да премине. Договорът влиза в сила от момента на прекратяване, съгласно чл. 8, ал. 1 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, на осигурителното правоотношение с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който лицето е осигурено.

(6) (изм. – 11.11.2011 г.) Лицето, приело заявлението, му поставя входящ номер и дата и попълва в него и в осигурителния договор определените за пенсионноосигурителното дружество данни. Служителят на пенсионноосигурителното дружество удостоверява приемането с име, длъжност и подпис, а осигурителният посредник – с име, служебен номер и подпис, след което връща незабавно на осигуреното лице последния екземпляр на заявлението и втория екземпляр на договора.

(7) (изм. – 11.11.2011 г.) Когато заявлението за промяна на участие и осигурителният договор са подадени като електронни документи, електронни копия от УПФ „Доверие” – Правилник (07.2019 г.)

тях, подписани с електронния подпис на пенсионноосигурителното дружество, се изпращат на електронната поща на осигуреното лице, посочена в електронния му подпис, незабавно след получаването им в пенсионноосигурителното дружество, съответно на първия работен ден след тази дата при подаване на електронните документи в извънработно време или в неработен ден.

(8) (изм. – 11.11.2011 г.) В случай на промяна в имената или единния граждански номер, с които осигуреното лице е регистрирано в съответния универсален пенсионен фонд, към заявлението за промяна на участие задължително се прилагат заверени от осигуреното лице, съответно сканирани копия от официалните документи, удостоверяващи това обстоятелство. В заявлението се описват приложените документи и промяната, която те удостоверяват.

(9) (изм. – 11.11.2011 г.) Пенсионноосигурителното дружество оказва съдействие на осигуреното лице при извършване на всички действия, свързани с подаване на заявлението за промяна на участие, за да се избегне увреждане на интересите му поради неосведоменост или други причини и предоставя на осигуреното лице, което подава заявление, актуална писмена информация относно промяната на участие и основните характеристики на универсалния пенсионен фонд, изготвена по образец съгласно приложение № 1а на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН.

(10) (нова – 19.12.2011 г.) Когато заявлението за промяна на участие не бъде прието от пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсалния пенсионен фонд, в който лицето е осигурено, поради това че не отговаря на изискванията на чл. 5, ал. 3 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, пенсионноосигурителното дружество го анулира и в седемдневен срок уведомява осигуреното лице, подало заявлението, за анулирането му с писмо с обратна разписка или чрез осигурителен посредник – писмено срещу подпис.

(11) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 10 – 19.12.2011 г.) Пенсионноосигурителното дружество отказва промяна на участие на лице, осигурено в управлението от него универсален пенсионен фонд, когато към момента на разглеждане на заявлението:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) не са изпълнени изискванията на чл. 171, ал. 1 или 3, или чл. 340, ал. 3, т. 1 от КСО и на чл. 53, ал. 1 или 2;
2. в срока и по реда на чл. 5, ал. 2 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН е получило от различни пенсионноосигурителни дружества заявления за промяна на участие на едно и също осигурено лице.

(12) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 11 – 19.12.2011 г.) Пенсионноосигурителното дружество може да откаже разглеждане на заявление за промяна на участие, когато:

1. имената на осигуреното лице или единният му граждански номер не съвпадат с актуални данни в документите, с които разполага дружеството, и към заявлението не са приложени документите по ал. 8;
2. (изм. – 14.05.2019 г.) в заявлението не е отбелязано изрично основанието за промяна на участие, по чл. 171, ал. 1 или 3, или чл. 340, ал. 3, т. 1 от КСО.

(13) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 12 – 19.12.2011 г.) В случай на отказ всяко осигурено лице получава при поискване заверено, съответно електронно, копие на заявлението за промяна на участие от дружеството, в което го е подало и може да подаде възражение за преразглеждане на отказа в срок 7 дни след изтичане на срока по чл. 5, ал. 6, т. 3 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН.

(14) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 13, изм. – 19.12.2011 г.) Възражението по ал. 13 се подава до пенсионноосигурителното дружество, в чийто универсален пенсионен фонд лицето е осигурено, чрез пенсионноосигурителното дружество, управляващо съответния фонд, в който то желае да премине, като към възражението се

прилагат всички писмени доказателства в негова подкрепа, а в случаите на несъответствия по ал. 12, т. 1 – и заверени от осигуреното лице, съответно сканирани, копия от официалните документи, удостоверяващи съответните данни.

(15) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 14 – 19.12.2011 г.) В срока по чл. 6, ал. 7 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН пенсионноосигурителното дружество, постановило решението по подаденото възражение, го изпраща на осигуреното лице с писмо с обратна разписка.

(16) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 15, изм. – 19.12.2011 г.) Когато заявлението за промяна на участие е подадено като електронен документ, осигуреното лице може да подаде възражение по електронен път с квалифициран електронен подпис по реда и в сроковете, определени в ал. 13 и 14. В този случай кореспонденцията между пенсионноосигурителните дружества и тази по ал. 15 се осъществява по същия начин.

(17) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 16, изм. – 19.12.2011 г.) Промяната на участие на осигурените лица, за които пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсалния пенсионен фонд, в който те са осигурени, е отменило отказа си, продължава по реда и в сроковете на ал. 18 – 23.

(18) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 18, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 19 – 26.11.2015 г., доп. – 15.03.2016 г.) Осигурено лице, подало заявление за промяна на участие, може да го оттегли до 5-то число на месеците по ал. 22, в които се прехвърлят средствата, от пенсионноосигурителното дружество, в което го е подало, с искане по образец съгласно приложение № 5 на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН. Искането се подава на хартиен носител с нотариална заверка на подписа в офис на пенсионноосигурителното дружество, чрез негов осигурителен посредник или по пощата с писмо с обратна разписка, съответно като електронен документ, подписан с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице. Искането трябва да бъде получено в пенсионноосигурителното дружество в срок до 5-о число на месеците по ал. 22, в които се прехвърлят средствата.

(19) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 19 – 19.12.2011 г., предишна ал. 20, изм. – 26.11.2015 г.) Процедурата по промяна на участие се прекратява, когато:

1. е налице отказ за промяна на участие или за разглеждане на заявлението;
2. осигуреното лице е оттеглило подаденото заявление;
3. (отм. – 26.11.2015 г., в сила от 01.01.2016 г., нова – 15.03.2016 г.) пенсионноосигурителното дружество е получило от НАП уведомление за подадено от осигуреното лице заявление за промяна на осигуряването по чл. 4б, ал. 1 от КСО.

(20) (нова – 11.11.2011 г., предишна ал. 20, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 21, изм. – 25.01.2016 г.) В случаите по ал. 19, т. 1 – 2 осигуреното лице може да подаде ново заявление за промяна на участие.

(21) (нова – 11.11.2011 г., предишна ал. 22, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 23, изм. – 26.11.2015 г.) Средствата от индивидуалните партии на всички лица с регистрирани заявления за промяна на участие през едно тримесечие, по отношение на които процедурата за промяна на участие не е прекратена съгласно ал. 19, се прехвърлят едновременно по банкови сметки на съответните универсални пенсионни фондове. Осигурителното правоотношение с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който е осигурено лицето, желаещо да промени участието си, се прекратява в деня на прехвърляне на средствата.

(22) (нова – 11.11.2011 г., предишна ал. 23, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 24, изм. – 26.11.2015 г.) Средствата по ал. 21 се прехвърлят от пенсионноосигурителните дружества на датите 15 май – за лицата с регистрирани заявления през първо тримесечие, 15 август – за лицата с регистрирани заявления през второ тримесечие, 15

ноември – за лицата с регистрирани заявления през трето тримесечие, 15 февруари – за лицата с регистрирани заявления през четвърто тримесечие на предходната година или на първите работни дни, следващи тези дати.

(23) (нова – 11.11.2011 г., предишна ал. 24, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 24, изм. – 26.11.2015 г.) В срок седем работни дни от датата на прехвърлянето на средствата по ал. 22, пенсионноосигурителното дружество, прехвърлило средствата, изпраща на всяко лице, чийто средства е прехвърлило, извлечение от индивидуалната му партида. В зависимост от избора на осигуреното лице в заявлението за промяна на участие, извлечението се изпраща с писмо с обратна разписка или по електронната поща, подписано с квалифициран електронен подпис.

(24) (нова – 11.11.2011 г., предишна ал. 25, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 26, изм. – 26.11.2015 г.) Пенсионноосигурителното дружество публикува на страницата си в интернет образците на заявленията за промяна на участие, на сключваните във връзка с тях осигурителни договори и на исканията по ал. 18, както и актуалните документи с основна информация за осигурените лица.

Прехвърляне на средства по индивидуалната партида в пенсионни схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка
(ново загл. – 17.01.2013 г.)

Чл. 55. (нов – 17.01.2013 г.) (1) Осигуреното лице има право да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд, в пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка.

(2) Прехвърлянето на средствата по ал. 1 се извършва при условията на Глава тридесет и осма „а“ от КСО и по реда на Наредбата за прехвърляне на пенсионни права.

Избор за промяна на осигуряване от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“ и във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“
(ново загл. – 26.11.2015 г.)

Чл. 56. (нов – 26.11.2015 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Осигуреното лице има право да избере да промени осигуряването си от универсалния пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии“ за лицата по чл. 69“, с увеличена осигурителна вноска, в размера на осигурителната вноска за универсален пенсионен фонд, не по-късно от 5 години преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО и ако не му е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст.

(2) Лицето по ал. 1 може да упражни правото си по ал. 1 след изтичане на една година от избора си по чл. 124а от КСО.

(3) (нова – 14.05.2019 г.) Осигуреното лице упражнява избора си по ал. 1, като подава заявление до компетентната териториална дирекция на НАП. Осигуряването на лицето по реда на ал. 1 възниква от първо число на месеца, следващ месеца на избора му.

(4) (предишна ал. 3, изм. – 14.05.2019 г.) Редът и начинът за избор на осигуряване, събиране и разпределение на увеличената осигурителна вноска за лицата по ал. 1 се уреждат с Наредбата за реда за избор на осигуряване.

Възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд
(ново загл. – 26.11.2015 г.)

Чл. 57. (нов – 26.11.2015 г.) (1) (изм. – 25.01.2016 г., 14.05.2019 г.) Лицето, което е променило осигуряването си по реда на чл. 56, ал. 1, може да възобнови осигуряването си в универсален пенсионен фонд, не по-късно от 5 години преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО и ако не му е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст.

(2) Правото по ал. 1 може да се упражни след изтичане на една година от избора по чл. 56, ал. 1.

(3) (нова – 07.09.2016 г.) Лицето, което желае да възобнови осигуряването си в универсалния пенсионен фонд, подава заявление за възобновяване на осигуряването, по образец съгласно Приложение № 5 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН, до пенсионноосигурителното дружество.

(4) (нова – 07.09.2016 г., изм. – 14.05.2019 г.) Когато заявлението за възобновяване на осигуряването се подава на хартиен носител, подписът на лицето върху първия екземпляр се удостоверява с нотариална заверка. Когато заявлението за възобновяване на осигуряването се съставя като електронен документ с квалифициран електронен подпис, се спазват изискванията по ЗЕДЕУУ.

(5) (нова – 07.09.2016 г., изм. – 14.05.2019 г.) Заявлението за възобновяване на осигуряването се подава от лицето в офис на пенсионноосигурителното дружество, чрез осигурителен посредник или като електронен документ по реда на ЗЕДЕУУ. Пенсионноосигурителното дружество оказва съдействие на лицето при извършване на всички действия, свързани с подаване на заявлението и му предоставя актуална писмена информация по образец съгласно Приложение № 6 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН. Разпоредбата на чл. 8, ал. 4 се прилага съответно.

(6) (нова – 07.09.2016 г.) Пенсионноосигурителното дружество не приема и връща заявление за възобновяване на осигуряването на хартиен носител, което е без нотариална заверка на подписа, електронно заявление, което не е подписано с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице, както и заявление с непълнени данни и/или с поправки, когато в резултат на тези непълноти и поправки не може да бъде идентифицирано лицето, подало заявлението, или не могат да бъдат вписани в електронния регистър на подадените заявления за възобновяване на участието, който дружеството е длъжно да води, данните по чл. 6, ал. 5 от Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН. Във всеки отделен случай пенсионноосигурителното дружество уведомява лицето за конкретната причина, поради която заявлението му за възобновяване на осигуряването не е прието.

(7) (нова – 07.09.2016 г.) Лицето, което приема заявлението за възобновяване на осигуряването, му поставя входящ номер и дата и попълва определените за дружеството данни. Когато заявлението е подадено:

1. на хартиен носител – служителят на дружеството удостоверява приемането му с име, длъжност и подпис, а осигурителният посредник – с име, служебен номер и подпис, след което връща незабавно втория екземпляр от заявлението на лицето, което го е подало, а първият екземпляр остава за пенсионноосигурителното дружество;
2. като електронен документ – електронно копие от него, подписано с електронния подпис на дружеството, се изпраща на лицето на посочената в електронния му подпис електронна поща, незабавно след получаване на заявлението в дружеството, съответно – на първия работен ден след тази дата, при подаването му в извънработно време или в неработен ден.

(8) (нова – 07.09.2016 г., изм. – 14.05.2019 г.) Едновременно с подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването лицето подписва и осигурителен договор с пенсионноосигурителното дружество. Договорът поражда действие от първо

число на месеца, следващ месеца на подаване на заявлението, при условие че са изпълнени изискванията на чл. 124а, ал. 1 и 2 КСО.

(9) (нова – 07.09.2016 г.) След получаването от НАП, по реда и в сроковете на Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН, на информацията за невалидните заявления пенсионноосигурителното дружество уведомява лицата с невалидни заявления, като посочва и основанието за това, с писмо с обратна разписка или чрез осигурителен посредник – писмено срещу подпис, в седемдневен срок след получаване на информацията от НАП.

(10) (нова – 07.09.2016 г.) Прехвърлянето на средствата за лицата с валидна заявления за възобновяване на осигуряването се извършва от НАП в срока по чл. 11, ал. 5 от Наредбата за реда за избор на осигуряване.

ГЛАВА ДЕСЕТА

ПОПЕЧИТЕЛСКИ СЪВЕТ

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Състав, функции, права и задължения

(ново загл. – 25.03.2005 г.)

Чл. 58. (изм. – 25.03.2005 г., предишен чл. 55 – 17.01.2013 г., предишен чл. 56 – 26.11.2015 г.) (1) Интересите на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд се представляват от Попечителски съвет.

(2) (изм. – 13.07.2011 г.) В състава на Попечителския съвет влизат по равен брой представители на национално представените организации на работниците и служителите и на работодателите, както и един представител на пенсионноосигурителното дружество.

(3) Лицата, които ще представляват в Попечителския съвет организациите по ал. 2, се определят с решение на ръководните им органи на национално равнище.

(4) Представителят на пенсионноосигурителното дружество се определя с решение на Управителния съвет.

(5) Членовете на Попечителския съвет трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да са дееспособни физически лица;
2. да не са осъждани за умишлени престъпления от общ характер;
3. да не са лишени от право да заемат материалноотговорна длъжност;
4. да не са членове на управителни или контролни органи или служители на друго пенсионноосигурително дружество;
5. да не са членове на попечителски или консултативен съвет на фонд за допълнително пенсионно осигуряване, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

(6) В срока по чл. 4, ал. 4 от Наредбата за попечителските съвети членовете на Попечителския съвет задължително представят на пенсионноосигурителното дружество, писмена декларация, че отговарят на изискванията на ал. 5 и че се задължават да уведомят Попечителския съвет при промяна в декларираните обстоятелства. Декларациите се съхраняват в пенсионноосигурителното дружество.

(7) Мандатът на членовете на Попечителския съвет е 5 години. Мандатът на членовете на Попечителския съвет се прекратява предсрочно:

1. ако престанат да отговарят на някое от изискванията по ал. 5;

2. при трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от 6 месеца;
3. в случаите на разгласяване на факти или сведения, които са узнали при или по повод упражняване на функциите на Попечителския съвет и които не са обществено известни;
4. с решение на ръководните органи на организации по ал. 2 или с решение на Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество - за определения от тях представител.

(8) Попечителският съвет приема правилник за дейността си, в който се определят реда и начина за провеждане на неговите заседания, които се свикват най-малко веднъж на три месеца.

(9) Попечителският съвет осъществява следните функции:

1. следи за спазване на задълженията на пенсионноосигурителното дружество към осигурените лица и пенсионерите на универсалния пенсионен фонд;
2. разглежда жалби, молби и сигнали, свързани с нарушения на правата на осигурени лица и пенсионери в универсалния пенсионен фонд, отправя питания и искания във връзка с тях до пенсионноосигурителното дружество и/или други институции и организации, както и съдейства за уреждане на възникнали спорове;
3. обсъжда годишния финансов отчет на универсалния пенсионен фонд;
4. прави писмени предложения за подобряване на организацията и дейността на пенсионноосигурителното дружество по обслужване на осигурените лица и пенсионерите на универсалния пенсионен фонд;
5. прави писмени предложения по други аспекти от дейността на пенсионноосигурителното дружество, които засягат правата на осигурените лица и пенсионерите на универсалния пенсионен фонд;
6. изготвя годишен отчет за дейността си и го предоставя на пенсионноосигурителното дружество и на Комисията за финансов надзор до 30 април следващата година, а в случай, че мандатът на Попечителския съвет е изтекъл през отчетния период - до датата, на която мандатът му изтича.

(10) Попечителският съвет отправя предложенията, питанията и исканията си по ал. 9 до Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество.

(11) Управителният съвет на пенсионноосигурителното дружество е длъжен да обсъжда предложенията, питанията, исканията и годишния отчет по ал. 9 на първото си заседание след получаването им в дружеството, да приеме решение по тях и да информира писмено председателя на Попечителския съвет за решението си в 7-дневен срок от датата на заседанието.

(12) Попечителският съвет има право на достъп до документацията на пенсионноосигурителното дружество, свързана с изпълнение на функциите по ал. 9, както и:

1. да изпраща свои членове на заседания на Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество, когато се разглеждат въпроси, по които е отправил предложения, питания и искания;
2. да отправя мотивирани предложения в писмена форма до пенсионноосигурителното дружество за изменения и допълнения в Правилника;
3. да отправя мотивирани предложения в писмена форма до пенсионноосигурителното дружество за подобряване на дейността по допълнително пенсионно осигуряване в универсалния пенсионен фонд;

4. да ползва безвъзмездно помещения, техническо оборудване и други материални условия на пенсионноосигурителното дружество, необходими за осъществяване на функциите по ал. 9;
5. да изисква при изпълнение на функциите си съдействие от пенсионноосигурителното дружество;
6. да информира по подходящ начин обществеността за резултатите от своята работа, включително на страницата на пенсионноосигурителното дружество в интернет.

(13) Предложенията и решенията на Попечителския съвет са препоръчителни за пенсионноосигурителното дружество.

(14) Попечителският съвет е задължен:

1. да проучи получените жалби, молби и сигнали, да предприеме необходимите действия съгласно функциите си и да отговори писмено на съответните лица в срока по чл. 174, ал. 2 от КСО;
2. да информира незабавно заместник-председателя на КФН, при основателно съмнение за извършени нарушения на осигурителното законодателство от страна на пенсионноосигурителното дружество, от негови служители или осигурителни посредници.

(15) Членовете на Попечителския съвет не могат:

1. да разгласяват факти и сведения, които са узнали при или по повод упражняване на функциите по ал. 9 и които не са обществено известни;
2. да използват положението си в лична изгода за получаване на придобивки, специални привилегии, освобождаване от задължения или избягване на последствията от свои или на друго незаконни действия;
3. да извършват лични услуги или да представляват или защитават интересите на физическо или юридическо лице в своята дейност или пред пенсионноосигурителното дружество, освен ако това не е в интерес на осигурените лица и пенсионерите на универсалния пенсионен фонд или не следва от закона и разпоредбите на Наредбата за попечителските съвети.

(16) Членовете на Попечителския съвет подписват декларация, че са уведомени за задължението си да не разгласяват пред трети лица факти или сведения, които са узнали при или по повод изпълнение на функциите им и които не са обществено известни. Декларациите се представят на пенсионноосигурителното дружество в срока по чл. 4, ал. 4 от Наредбата за попечителските съвети и се съхраняват от него.

(17) Членовете на Попечителския съвет не получават възнаграждение за дейността си.

(18) За неуредените в Правилника въпроси, свързани с организацията и дейността на Попечителския съвет, се прилагат съответно правилника за дейността му и Наредбата за попечителските съвети.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

(нова – 05.05.2004 г.)

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНОТО ДРУЖЕСТВО, НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА, НА ПЕНСИОНЕРИТЕ И НА ТЕХНИТЕ НАСЛЕДНИЦИ

(загл. изм. – 14.05.2019 г.)

Права и задължения на пенсионноосигурителното дружество

Чл. 59. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 56 – 17.01.2013 г., предишен чл. 57 – 26.11.2015 г., изм. – 14.05.2019 г.) (1) При осъществяване на дейността си пенсионноосигурителното дружество изпълнява задълженията и упражнява правата, предвидени в КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане, своя устав и този Правилник.

(2) Освен посочените по-горе в настоящия Правилник права и задължения, пенсионноосигурителното дружество:

1. избира и сключва договори с инвестиционни посредници, инвестиционни консултанти и с банка – попечител;
2. предоставя, съгласно изискванията на документите по ал. 1, на лицата, които ще се осигуряват в универсалния пенсионен фонд, на осигурените лица, пенсионерите и техните наследници, информация, която трябва да:
  - а) е точна;
  - б) се актуализира редовно;
  - в) е написана ясно на недвусмислен, прецизен и разбираем език, като се избягва използването на професионален жаргон и професионална терминология, ако те може да бъдат заместени с общоразбираеми понятия;
  - г) не е подвеждаща и да се отличава със съгласуваност в изказа и съдържанието;
  - д) се представя по начин, който е лесен за четене;
  - е) се предоставя на български език;
  - ж) се предоставя безплатно.
3. предоставя информацията по т. 2 по електронен път, включително по електронна поща, на траен носител или чрез неговата интернет страница, или на хартиен носител, в зависимост от избора на лицата по т. 2. Когато съответното лице не е направило избор относно начина на предоставяне на информацията, тя се предоставя на хартиен носител;
4. запознава осигурените лица с Правилника и с инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд, и с всички техни изменения и допълнения, и им предоставя, при поискване, заверено копие от тях;
5. предоставя на осигурените лица, при поискване, информация относно постигнатата реална доходност по техните индивидуални партиди;
6. при поискване, издава, на всяко осигурено лице или пенсионер, уникален идентификатор, който да му осигурява електронен достъп до данните в неговата индивидуална партида и да му позволява да извършва справки и да проследява осигурителната си история;
7. при поискване, предоставя, в 7-дневен срок, на осигуреното лице, на пенсионера, съответно на наследник на осигуреното лице или на пенсионера, копие от електронен документ в електронното му досие, на хартиен или на електронен носител;
8. (изм. – 08.07.2019 г.) обработва личните данни на осигурените лица, пенсионерите и техните наследници, като администратор, при спазване на изискванията на Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679), Закона за защита на личните данни и останалото приложимо национално и европейско законодателство;
9. не може да предоставя, на трети лица, информацията, с която разполага за осигурените лица, пенсионерите, техните наследници и осигурителите, с изключение на случаите, предвидени в закон;
10. разглежда получените сигнали и жалби, и отговаря писмено на лицата, които са ги подали, в 30-дневен срок от получаването им.

(3) (нова – 08.07.2019 г.) Оригиналните документи на хартиен носител и електронните документи, като заявления (за избор на универсалния пенсионен фонд, за промяна на участието, за възобновяване на осигуряването в универсалния пенсионен фонд, за прехвърляне или изтегляне на средства и други), договори (осигурителни, пенсионни и за разсрочено изплащане), разпореждания и други актове на пенсионноосигурителното дружество за определяне размера на еднократни и периодични плащания, както и на другите документи, на данни и информация от значение за упражняване на правата на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд, пенсионерите или техните наследници, се съхраняват от пенсионноосигурителното дружество за срок не по-кратък от 50 години, считано от прекратяването на съответното осигурително правоотношение.

Права и задължения на осигурените лица

Чл. 60. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 57 – 17.01.2013 г., предишен чл. 58 – 26.11.2015 г., изм. – 14.05.2019 г.) (1) Осигурените в универсалния пенсионен фонд лица имат съответните права и задължения, предвидени в КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане и този Правилник.

(2) Освен посочените по-горе в настоящия Правилник права и задължения, осигурените в универсалния пенсионен фонд лица:

1. имат право да:

а) получат, съгласно изискванията на документите по ал. 1, информация, която да отговаря на изискванията на чл. 59, ал. 2, т. 2;

б) изберат начина на получаване на информацията по б. „а“ – по електронен път, включително по електронна поща, на траен носител или чрез интернет страница на пенсионноосигурителното дружество, или на хартиен носител. Когато съответното лице не е направило избор относно начина на предоставяне на информацията, тя му се предоставя на хартиен носител;

в) се запознават с Правилника и с инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд, и с всички техни изменения и допълнения, и да получат, при поискване, заверено копие от тях;

г) получат, при поискване, информация относно постигнатата реална доходност по техните индивидуални партии;

д) им бъде издаден, при поискване, уникален идентификатор, който да им осигурява електронен достъп до данните в тяхната индивидуална партида и да им позволява да извършват справки, и да проследяват осигурителната си история;

е) получат, при поискване, в 7-дневен срок, копие от електронен документ в електронното им досие, на хартиен или на електронен носител;

ж) да подават сигнали и жалби относно грешки, пропуски и нарушения в дейността на осигурителните посредници и служителите на пенсионноосигурителното дружество, както и срещу отказ да им бъде издадено копие от документ по б. „е“;

з) сигнализируют Попечителския съвет и КФН за нарушения в дейността на пенсионноосигурителното дружество.

2. са длъжни да уведомяват пенсионноосигурителното дружество за всяка промяна в личните си данни, които се обработват от него във връзка с осигуряването им в универсалния пенсионен фонд, като представят и съответните документи, както и за промяна на други обстоятелства, които са от значение за изпълнение на неговите задължения.

Права и задължения на пенсионерите, на техните наследници и на наследниците на осигурените лица
(ново загл. – 14.05.2019 г.)

Чл. 61. (нов – 14.05.2019 г.) (1) Пенсионерите, техните наследници и наследниците на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд имат съответните права и задължения, предвидени в КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане и този Правилник.

(2) (изм. – 08.07.2019 г.) Освен посочените по-горе в настоящия Правилник права и задължения:

1. пенсионерите имат и правата по чл. 60, ал. 2, т. 1, б. „а“, „б“, „д“, „е“, „ж“ и „з“, и задълженията по чл. 60, ал. 2, т. 2;
2. наследниците на пенсионерите имат:
  - а) право на еднократно или разсрочено изплащане на остатъка от средствата по индивидуалната партида на пенсионера и;
  - б) правата по чл. 60, ал. 2, т. 1, б. „а“, „б“, „е“, „ж“ и „з“, и задълженията по чл. 60, ал. 2, т. 2.
3. наследниците на осигурените лица имат:
  - а) право на еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице в универсалния пенсионен фонд;
  - б) право да получат, при поискване, безплатна информация за натрупаните средства по индивидуалната партида на осигуреното лице в универсалния пенсионен фонд, за доходността от тяхното управление и за произтичащите от натрупаните средства пенсионни права, най-малко веднъж в рамките на една календарна година и;
  - в) правата по чл. 60, ал. 2, т. 1, б. „а“, „б“, „е“, „ж“ и „з“, и задълженията по чл. 60, ал. 2, т. 2.

Права на осигурените лица и пенсионерите при преобразуване и прекратяване на пенсионноосигурително дружество и на универсален пенсионен фонд
(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 62. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 58 – 17.01.2013 г., предишен чл. 59 – 26.11.2015 г., предишен чл. 61 – 14.05.2019 г.) (1) При преобразуване или прекратяване на пенсионноосигурително дружество или на универсален пенсионен фонд, дружеството, управляващо съответния фонд, в който е прехвърлена индивидуалната партида на осигуреното лице, задължително го уведомява за прехвърлянето и за правата му в едномесечен срок от датата на прехвърлянето.

(2) В случаите по ал. 1 и по реда, предвиден в нея, за прехвърлянето се уведомяват и пенсионерите.

(3) (изм. – 14.05.2019 г.) В едномесечен срок от уведомяването по ал. 1 осигурените лица имат право да прехвърлят средствата по индивидуалната си партида в избран от тях универсален пенсионен фонд, по реда на Глава девета, без да се спазват изискванията на чл. 171, ал. 1 от КСО.

(4) За лицата, които не са упражнили правата си по ал. 3 в определения срок, се счита, че са потвърдили мълчаливо участието си в универсалния пенсионен фонд, в който е прехвърлена индивидуалната им партида в резултат на преобразуването или прекратяването.

Права и задължения на работодателите

Чл. 62. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 59 – 17.01.2013 г., предишен чл. 60 – 26.11.2015 г., отм. – 14.05.2019 г.)

Изменения и допълнения на Правилника

Чл. 63. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 60 – 17.01.2013 г., предишен чл. 61 – 26.11.2015 г.) (1) (изм. – 13.07.2011 г.) Изменения и допълнения в този Правилник се извършват с решения на Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество.

(2) (изм. – 14.05.2019 г.) Измененията и допълненията в Правилника влизат в сила след одобряването им от КФН.

(3) (изм. – 14.05.2019 г.) Пенсионноосигурителното дружество уведомява осигурените лица за конкретните изменения и допълнения в Правилника за организацията и дейността на универсалния пенсионен фонд лично или чрез публикация в два централни всекидневника в едноседмичен срок от получаване на решението на КФН.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (отм. – 05.05.2004 г.)

§ 2. Този Правилник е приет с решение на Общото събрание на акционерите на пенсионноосигурителното дружество, Протокол № 18/02.10.2000 г., изменен и допълнен съобразно указанията на Държавната агенция за осигурителен надзор с Протокол № 20/22.01.2001 г., изменян и допълван с Протокол № 23 от 25.09.2001 г. на Общото събрание на акционерите, Протокол № 25 от редовното годишно общо събрание на акционерите от 29.03.2002 г., Протокол № 26 от извънредното Общо събрание на акционерите от 24.06.2002 г., Протокол № 29 от извънредното общо събрание на акционерите от 15.11.2002 г., Протокол № 30 от извънредното общо събрание на акционерите от 22.01.2003 г., Протокол № 34 от извънредното общо събрание на акционерите от 23.12.2003 г., Протокол № 38 от извънредното общо събрание на акционерите от 05.05.2004 г., Протокол № 40 от извънредното общо събрание на акционерите от 25.03.2005 г., Протокол № 41 от редовно годишно общо събрание на акционерите от 11.04.2005 г., Протокол № 42 от извънредното общо събрание на акционерите от 14.11.05 г., Протокол № 43 от извънредното общо събрание на акционерите от 15.12.2005 г., Протокол № 45 от извънредното общо събрание на акционерите от 26.10.2006 г., Протокол № 46 от извънредното общо събрание на акционерите от 21.12.2006 г., Протокол № 248 от 13.07.2011 г. на Управителния съвет, Протокол № 251 от 08.09.2011 г. на Управителния съвет, Протокол № 253 от 11.11.2011 г. на Управителния съвет, Протокол № 256 от 19.12.2011 г. на Управителния съвет, Протокол № 277 от 10.12.2012 г. на Управителния съвет, Протокол № 280 от 17.01.2013 г. на Управителния съвет, Протокол № 292 от 03.10.2013 г. на Управителния съвет, Протокол № 305 от 11.09.2014 г. на Управителния съвет, Протокол № 321 от 26.11.2015 г. на Управителния съвет, Протокол № 325 от 25.01.2016 г. на Управителния съвет, Протокол № 326 от 15.03.2016 г. на Управителния съвет, Протокол № 333 от 07.09.2016 г. на Управителния съвет, Протокол № 349 от 16.10.2017 г. на Управителния съвет, Протокол № 370 от 19.02.2019 г. на Управителния съвет, Протокол № 378 от 14.05.2019 г. на Управителния съвет, Протокол № 380 от 08.07.2019 г. на Управителния съвет.

§ 3. (изм. – 14.05.2019 г.) Измененията и допълненията, приети с решението по Протокол № 370 от 19.02.2019 г. на Управителния съвет, са одобрени с Решение № 484 УПФ „Доверие“ – Правилник (07.2019 г.)

– УПФ от 22.03.2019 г. на Комисията за финансов надзор. Измененията и допълненията, приети с решението по Протокол № 378 от 14.05.2019 г. на Управителния съвет и с решението по Протокол № 380 от 08.07.2019 г. на Управителния съвет, са одобрени с Решение № 911 – УПФ от 30.07.2019 г. на Комисията за финансов надзор.

§ 4. (отм. – 05.05.2004 г.)

§ 5. (нов – в сила от 21.05.2003 г.) (1) За осигурените лица в „Български универсален пенсионен фонд“, управляван от „Българско пенсионно – осигурително дружество“ АД след вливането му в Универсален пенсионен фонд „Доверие“ се прилагат разпоредбите на този Правилник.

(2) Осигурителните договори, сключени с „Българско пенсионно осигурително дружество“ АД за осигуряване в „Български универсален пенсионен фонд“ продължават да са в сила и след датата на вливането, като страна по договорите става Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“ АД, която след вливането е универсален правоприемник на „Българско пенсионно осигурително дружество“ АД.

(3) Промени в осигурителните договори по ал.2 след вливането могат да се правят с допълнителни споразумения към тях, сключени между осигурените лица и Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“ АД при условията и по реда на този Правилник.

(4) Прекратяване на осигурителните договори по ал.2 след вливането може да се извършва при условията и по реда на този Правилник.

(5) Осигурителните вноски за осигурените лица в „Български универсален пенсионен фонд“ след вливането се внасят в сметки на Универсален пенсионен фонд „Доверие“ при условията и по реда на този правилник, без за това да се сключват допълнителни споразумения към осигурителните договори.

§ 6. (нов – в сила от 21.05.2003 г.) „Българско пенсионно – осигурително дружество“ АД, най-малко 1 месец преди датата на вливането на „Български универсален пенсионен фонд“ в Универсален пенсионен фонд „Доверие“ изпраща писмено уведомление до осигурените лица в „Български универсален пенсионен фонд“, с което ги уведомява за:

1. Решението на Общото събрание на акционерите на „Българско пенсионно-осигурително дружество“ АД от 17.06.2002 г. за вливането на управляваните от него „Български универсален пенсионен фонд“ и „Български професионален пенсионен фонд-Фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване“ в съответните фондове, управлявани от ПЕНСИОННО-ОСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ „ДОВЕРИЕ“ АД;
2. Решението на Общото събрание на акционерите на ПЕНСИОННО-ОСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ „ДОВЕРИЕ“ АД от 24.06.2002 г., с което се дава съгласие за вливане на „Български универсален пенсионен фонд“ и „Български професионален пенсионен фонд-Фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване“ в съответните фондове, управлявани от ПЕНСИОННО-ОСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ „ДОВЕРИЕ“ АД;
3. Измененията и допълненията в Правилника за организацията и дейността на УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДОВЕРИЕ“, които са в сила след датата на вливането;
4. Размера на натрупаните средства по индивидуалната партида на осигуреното лице в „Български универсален пенсионен фонд“ към последния ден на месеца, предхождащ месеца, през който се изпраща уведомлението;

5. Правото на осигуреното лице в „Български универсален пенсионен фонд“ да продължи да се осигурява в УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДОВЕРИЕ“ след датата на вливането;
6. Правото, реда, начина и сроковете за прехвърляне от осигуреното лице на натрупаните средства по индивидуалната му партида от „Български универсален пенсионен фонд“ в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

§ 7. (нов – в сила от 21.05.2003 г.) ПЕНСИОННО-ОСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ „ДОВЕРИЕ“ АД до 1 месец след датата на вливането изпраща писмено уведомление до осигуряваните лица в „Български универсален пенсионен фонд“, които към датата на вливането не са прехвърлили натрупаните средства по индивидуалните им партиди в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионно осигурително дружество, с което ги уведомява за:

1. Осигурителния им номер в УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДОВЕРИЕ“;
2. Размера на средствата по индивидуалната им осигурителна партида в „Български универсален пенсионен фонд“ към датата на вливането, с който е заверена индивидуалната им партида в УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДОВЕРИЕ“.

§ 8. (нов – в сила от 21.05.2003 г.) Измененията и допълненията на правилника приети с Протокол № 29/15.11.2002 г., Протокол № 30/22.01.2003 г. на Извънредното общо събрание на акционерите на ПОК „Доверие“ АД влизат в сила от датата на вписването в съда на вливането на „Български универсален пенсионен фонд“ в Универсален пенсионен фонд „Доверие“.

§ 9. (нов – 05.05.2004 г.) (1) До 30.06.2004 г. разпределението на реализирания доход от инвестициите на средствата на универсалния пенсионен фонд се извършва всеки месец.

(2) Размерът на дохода от инвестициите и неговото разпределение се утвърждават с решение на Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество.

(3) Разпределението на дохода от инвестиции по индивидуалните партиди на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд се извършва пропорционално на натрупаните и новопостъпилите (от датата на получаване) суми в индивидуалните партиди.

§ 10. (нов – 05.05.2004 г.) Годишното извлечение от индивидуалната партида за 2003 г. и извлеченията, които се предоставят при поискване от осигуреното лице и при прехвърлянето на средствата по индивидуалната партида в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, се изготвят и изпращат по образца, утвърден от заместник-председателя на КФН, с решение № 566 от 30.12.2003 г.

§ 11. (нов – 05.05.2004 г.) (1) До 30.06.2004 г. дължимият доход на всяко осигурено лице, променило участието си, за периода от датата на извършване на оценката на активите и пасивите към последния работен ден на месеца, предхождащ месеца на прехвърлянето, до датата на прехвърляне на средствата от индивидуалната му партида се превежда по сметка на универсалния пенсионен фонд, в който то е преминало, на 15-о число на месеца, следващ месеца на прехвърлянето, или на първия работен ден, следващ тази дата.

(2) Едновременно с превеждане на дължимия доход по ал. 1 пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсалния пенсионен фонд, от който лицето се прехвърлило, изпраща на всяко лице, променило участието си извлечение от индивидуалната му партида.

§ 12. (нов – 05.05.2004 г.) Отчитането на натрупаните средства по индивидуалните партиди на осигурените лица в дялове и определяне на стойността на един дял се прилага от 1 юли 2004 г.

§ 13. (нов – 05.05.2004 г.) Размерът на резерва по чл. 37 се определя в процент от активите на управлявания от дружеството универсален пенсионен фонд, като не може да бъде по-малък от:

1. за 2004 г. – 0,4 на сто;
2. за 2005 г. – 0,6 на сто;
3. за 2006 г. – 0,8 на сто;
4. за 2007 г. и след това – 1 на сто.

§ 14. (изм. – 11.04.2005 г.) (1) Лицата по чл. 4, ал. 1, т. 4 от КСО, с изключение на тези по чл. 127, ал. 5 от КСО, направили преди 01.01.2003 г. избор на универсалния пенсионен фонд, участват в него от 01.01.2004 г.

(2) За лицата по ал.1 двугодишният срок по чл. 53, ал. 1 започва да тече от 01.01.2004 г.

§ 15. Годишното извлечение от индивидуалната партида за 2004 г. се изготвя и изпраща по образеца, утвърден от заместник-председателя на КФН, с решение № 40 – ПОД / 04.02.2005 г.

§ 16. (нов – 26.10.2006 г., отм. – 14.05.2019 г.)

§ 17. (нов – 26.10.2006 г., отм. – 14.05.2019 г.)

§ 18. (нов – 26.10.2006 г., отм. – 14.05.2019 г.)

§ 19. (нов – 26.10.2006 г., отм. – 14.05.2019 г.)

§ 16. (нов – 26.10.2006 г., предишен § 20 – 14.05.2019 г.) Образците на заявленията за участие, утвърдени от управителя на НОИ с Инstrukция № 3 от 2001 г. за реда за подаване на заявление за участие в универсален пенсионен фонд, както и заявленията за участие, утвърдени от Комисията за финансов надзор с Решение № 343-3 от 17. 05. 2006 г. се приемат и регистрират в НАП до 20. 12. 2006 г.

§. 17. (нов – 11.11.2011 г. предишен § 21 – 14.05.2019 г.) (1) Измененията и допълненията в Правилника, приети с решение по Протокол № 253 от 11.11.2011 г. на управителния съвет, влизат в сила от 01.01.2012 г.

(2) Разглеждането на заявленията за промяна на участие, подадени до 31 декември 2011 г., включително, заплащането на таксата за прехвърляне и осигурителните правоотношения с лицата, които са ги подали, се уреждат от разпоредбите в Правилника, действащи до влизане в сила на промените по ал. 1.

§. 18. (нов – 10.12.2012 г., предишен § 22 – 14.05.2019 г.) (1) Измененията и допълненията в чл. 8 от Правилника, приети с решение по Протокол № 277 от 10.12.2012 г. на Управителния съвет, влизат в сила от 22.02.2013 г.

§. 19. (нов – 11.09.2014 г., предишен § 23 – 14.05.2019 г.) (1) Измененията и допълненията в чл. 8 от Правилника, приети с решение по Протокол № 305 от 11.09.2014 г. на Управителния съвет, влизат в сила от 21.10.2014 г.

§ 24. (нов – 26.11.2015 г., изм. – 25.01.2016 г., отм. – 14.05.2019 г.)

Ангелина Петрова

**Изпълнителен директор
на ПОК „Доверие” АД**

Даниела Петкова

**Председател на Управителния съвет
на ПОК „Доверие” АД**